Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2013. gada 17. maijā *

Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Eiropas jūras cauruļvadu tirgus — Lēmums, ar kuru konstatēts EKL 81. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpums — Cenu noteikšana, tirgus sadale un apmaiņa ar komerciāli sensitīvu informāciju — Vainojamība pārkāpjošā rīcībā — Naudas sodi — 2006. gada pamatnostādnes naudas sodu noteikšanai — Tiesiskā paļāvība — Ierobežojums 10 % apmērā — Atbildību mīkstinoši apstākļi — Sadarbība

Lieta T-146/09

Parker ITR Srl , Veniano [*Veniano*] (Itālija),

Parker-Hannifin Corp., Meifīldhaita [*Mayfield Heights*], Ohaio (ASV), ko pārstāv *B. Amory*, *F. Marchini Càmia* un *F. Amato*, advokāti,

prasītājas,

pret

Eiropas Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja *N. Khan*, *V. Bottka* un *S. Noë*, pēc tam – *V. Bottka*, *S. Noë* un *R. Sauer*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību galvenokārt daļēji atcelt Komisijas 2009. gada 28. janvāra Lēmumu C(2009) 428, galīgā redakcija, par izmeklēšanas procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/39406 – Jūras cauruļvadi), ciktāl šis lēmums attiecas uz prasītājām, un pakārtoti atcelt vai ievērojami samazināt prasītājām šajā lēmumā uzlikto naudas sodu.

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs J. Azizi [*J. Azizi*], tiesneši M. Preks [*M. Prek*] un S. Frimods Nilsens [*S. Frimodt Nielsen*] (referents),

sekretāre J. Veiherte [*J. Weychert*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 27. aprīļa tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

Spriedums

Tiesvedības rašanās fakti

Naftai un gāzei paredzēto jūras cauruļvadu nozare

1 Jūras cauruļvadi tiek izmantoti, lai pārkrautu jēlnaftu ar samazinātu sēra saturu vai pārstrādātu jēlnaftu un citus naftas produktus no iekārtām atklātā jūrā (piemēram, bojām – kas parasti tiek noenkurotas atklātā jūrā un kalpo kā naftas tankkuģu pietauvošanas punkts – vai peldošām ražošanas, uzglabāšanas un izkraušanas sistēmām – kas ir peldcisternu sistēmas, kas tiek izmantotas naftas vai gāzes ieguvei no blakus esošās platformas, to apstrādei un uzglabāšanai līdz to pārkraušanai uz naftas tankkuģa) uz tankkuģiem un pēc tam izkrautu šos produktus atpakaļ no šiem kuģiem uz iekārtām atklātā jūrā (piemēram, bojām) vai krastā.

2 Jūras cauruļvadi tiek izmantoti atklātā jūrā – proti, ūdenī vai ūdens tuvumā –, savukārt rūpnieciskie vai sauszemes cauruļvadi tiek izmantoti uz sauszemes.

3 Atkarībā no klientu īpašajām vajadzībām katra jūras cauruļvadu iekārta sastāv no noteikta skaita standarta cauruļvadiem, specifiskiem cauruļvadiem ar savienojumiem abos galos un tādām papildu ierīcēm kā slūžas, termināla zobratu sistēmas vai arī peldošas ierīces. Šajā gadījumā "jūras cauruļvadu" jēdzienā ietilpst minētās papildu ierīces.

4 Jūras cauruļvadus izmanto naftas uzņēmumu un boju ražotāju vajadzībām, ostu terminālos, naftas rūpniecībā, kā arī valdību vajadzībām, un tos iegādājas jaunu projektu ietvaros vai arī veco jūras cauruļvadu nomaiņai.

5 Attiecībā uz jauniem projektiem naftas termināli vai citi gala lietotāji parasti izmanto inženiertehniska uzņēmuma (saukts arī par "oriģināliekārtu ražotāju", "*OEM* ražotāju" vai "komplektētāju") pakalpojumus, lai tas uzceltu vai ierīkotu tādas jaunas naftas piegādes iekārtas kā pietauvošanās sistēmas ar vienu vienīgu balastu vai peldošas ražošanas, uzglabāšanas un izkraušanas sistēmas. Šādiem projektiem komplektētājs no ražotāja iegādājas visu jūras cauruļvadu iekārtu pilnībā.

6 Pēc jūras cauruļvadu ierīkošanas katra detaļa ir jānomaina laikposmā no viena līdz septiņiem gadiem. Jūras cauruļvadu iegādi nomainīšanas nolūkā (kas zināma arī ar nosaukumu "rezerves daļu nozare") bieži veic tiešie gala lietotāji. Tomēr dažos gadījumos tie šo iegādi uztic un centralizēti nodod meitasuzņēmumiem vai ārējiem uzņēmumiem. Tirdzniecība nomainīšanas nolūkā pasaulē veido lielāku daļu no jūras cauruļvadu tirgus nekā jaunu produktu tirdzniecība.

7 Jūras cauruļvadu pieprasījums lielā mērā ir atkarīgs no naftas nozares attīstības, un it īpaši no naftas ieguves teritorijās, kas atrodas tālu no patēriņa vietas. Pieprasījums laika gaitā ir palielinājies. Tas ir ciklisks un zināmā mērā saistīts ar naftas cenu attīstību. Tas kļuva nozīmīgs sešdesmito gadu beigās un palielinājās septiņdesmito gadu sākumā, it īpaši attiecībā uz naftas ieguves reģioniem Persijas līcī, Ziemeļjūrā un Ziemeļāfrikā. Astoņdesmitajos gados bija palielinājies pieprasījums no attīstības stadijā esošiem valsts naftas uzņēmumiem Dienvidamerikā. Deviņdesmito gadu beigās pieprasījums bija novirzījies uz Rietumāfriku.

8 Jūras cauruļvadus ražo uzņēmumi, kas ir zināmi kā riepu un kaučuka ražotāji, vai arī kāds no to "*spin-off*". Tie tiek ražoti pēc pieprasījuma atbilstoši klientu vajadzībām. Tā kā pieprasījums pēc jūras cauruļvadiem ģeogrāfiskā ziņā ir būtiski izpleties, lielākā daļa jūras cauruļvadu ražotāju pieņem darbā ievērojamu skaitu aģentu, kuri konkrētiem tirgiem sniedz vispārīgus mārketinga pakalpojumus un piedāvā attiecīgos produktus publicēto iepirkuma procedūru ietvaros.

9 Jūras cauruļvadi tiek tirgoti visā pasaulē, un galvenie ražotāji darbojas starptautiskā mērogā. Jūras cauruļvadiem piemērojamās normatīvās prasības katrā valstī būtiski neatšķiras, un, ja atkarībā no vides un lietošanas nosacījumiem atšķiras tehniskās prasības, tas tomēr netiek uzskatīts par šķērsli jūras cauruļvadu tirdzniecībai visā pasaulē.

10 Visbeidzot apstrīdētajā lēmumā aplūkotajā laikposmā aizliegtās vienošanās dalībnieki tirgoja Japānā, Apvienotajā Karalistē, Itālijā un Francijā ražotus jūras cauruļvadus gala lietotājiem, kā arī komplektētājiem, kas ir reģistrēti dažādās Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstīs. Lai arī lielākā daļa jūras cauruļvadu sistēmu gala mērķis bija reģioni ārpus Eiropas, daži galvenie pasaules līmeņa komplektētāji turpretī atradās dažādās Eiropas Savienības un EEZ valstīs.

Prasītāju raksturojums

11 Viena no divām prasītājām, *Parker-Hannifin Corp.*, darbojas kustības un vadības sistēmu un tehnoloģiju ražošanas nozarē, piedāvājot risinājumus precīzijas mehānikas jomā dažāda veida komerctirgiem, kā arī mobilo pakalpojumu, rūpniecības un aeronautikas tirgiem.

12 *Parker-Hannifin* sastāv no astoņām grupām: aviācijas un kosmonautikas, hidraulisko sistēmu, filtrācijas, klimatiskās un rūpnieciskās kontroles, šķidrumiem paredzēto savienojumu tehnoloģiju, noslēgierīču, aprīkojuma un automatizācijas/pneimatiskās grupas. šķidrumiem paredzēto savienojumu tehnoloģiju grupa ir pārstāvēta četros ģeogrāfiskajos rajonos (Ziemeļamerikā, Dienvidamerikā, Eiropas Savienībā un Āzijā). Eiropas Savienībā šķidrumiem paredzēto savienojumu tehnoloģiju grupai ir četras nodaļas un viena operatīvā vienība. Minētās operatīvās vienības produkti tiek tirgoti jūras naftas un gāzes pasaules tirgū.

13 *Parker-Hannifin* ir *Parker-Hannifin International Corp*. mātesuzņēmums. Pēdējais minētais uzņēmums savukārt ir *Parker Italy Holding LLC* mātesuzņēmums. *Parker Italy Holding LLC* pieder *Parker Italy Holding Srl*, kas ir otras prasītājas *Parker ITR Srl* mātesuzņēmums.

14 *Parker-Hannifin* konsolidētais apgrozījums pasaules mērogā attiecībā uz visiem produktiem 2006. finanšu gadā sasniedza 7410 miljonus euro.

15 *Parker ITR* ražo un tirgo rūpnieciskos un hidrauliskos cauruļvadus, naftai un gāzei paredzētos jūras cauruļvadus, kā arī tehniskās sastāvdaļas. Tās apgrozījums 2006. gadā bija [*konfidenciāli*] [1] euro. Tās juridiskā adrese ir Veniano (Itālija).

16 Naftai un gāzei paredzēto jūras cauruļvadu nozari, kurā darbojās *Parker ITR*, 1966. gadā izveidoja *Pirelli Treg SpA*, kas ir *Pirelli* grupai piederoša sabiedrība.

17 1990. gada decembrī *Pirelli Treg* jūras cauruļvadu darbības virzienu pārņēma *ITR SpA*, kas ir apvienošanās starp *Pirelli Treg* un *Itala* – vēl vienu *Pirelli* grupas sabiedrību – rezultātā izveidota sabiedrība. 1993. gadā *Saiag SpA* iegādājās *ITR*.

18 Pēc sarunu uzsākšanas ar *Parker-Hannifin* par iespējamo tās jūras cauruļvadu darbības virziena pārdošanu, *ITR* 2001. gada 27. jūnijā izveidoja meitasuzņēmumu, *ITR Rubber Srl*.

19 šajā ziņā ir jāprecizē, pirmkārt, ka 2001. gada 5. decembrī *Parker-Hannifin Holding*, kas bija nesen, ar mērķi iegādāties kaučuka cauruļvadu darbības virzienu no *ITR*, izveidots *Parker* grupas meitasuzņēmums, un *ITR* noslēdza līgumu, saskaņā ar kuru *Parker-Hannifin Holding* iegādājās visas *ITR Rubber* akcijas.

1 — Izlaista konfidenciāla informācija.

20 Otrkārt, līguma preambulas e) punktā bija norādīts, ka *ITR* nodos kaučuka cauruļvadu darbības virzienu *ITR Rubber* pēc *Parker-Hannifin Holding* lūguma.

21 Treškārt, līguma 3.1.3. punktā bija noteikts, ka "[*Parker-Hannifin Holding*] saistības [..] ir atkarīgas no [*ITR*] īstenotās nodošanas". [šī pēdējā minētā sabiedrība] "pastāvīgi informēs [*Parker-Hannifin Holding*] par nodošanas procedūras virzību un [..] vienosies ar [to] par visām būtiskajām izmaiņām saistībā ar nodošanu [..], kas [būs] nepieciešamas vai [tiks] uzskatītas par lietderīgām."

22 Ceturtkārt, līguma 7.1.2. punktā bija precizēts, ka *ITR Rubber*, kas tika izveidota "nodošanas īstenošanai un pirms [šīs nodošanas] datuma", "nav īstenojusi tirdzniecību, iesniegusi grāmatvedības datus, kā arī nav veikusi nekādu citu darbību kā vien to, kas bija nepieciešama, lai varētu pilnībā īstenot attiecīgo nodošanu, un pēc nodošanas datuma tā ir turpinājusi savu parasto darbību un nav veikusi nekādu citu darbību".

23 2001. gada 19. decembrī *ITR* nodeva savu kaučuka cauruļvadu darbības virzienu, tostarp jūras cauruļvadu darbības virzienu, *ITR Rubber*.

24 Nodošana stājās spēkā 2002. gada 1. janvārī.

25 2002. gada 31. janvārī *Parker-Hannifin Holding* iegādājās *ITR Rubber* un dažus mēnešus vēlāk tā tika pārsaukta par *Parker ITR*.

26 *Parker-Hannifin Holding*, vēlāk – *Parker Italy Holding Srl*, pilnībā pieder *Parker ITR* kapitāldaļas.

Administratīvais process

27 Brīdī, kad ASV Tieslietu ministrija un Japānas un Apvienotās Karalistes konkurences iestādes līdzīgu apstākļu dēļ bija uzsākušas izmeklēšanu, [*konfidenciāli*], norādot uz iecietības programmu, kas paredzēta Komisijas paziņojumā par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu gadījumos (OV 2006, C 298, 17. lpp.; turpmāk tekstā – "paziņojums par sadarbību"), 2006. gada 20. decembrī iesniedza Eiropas Kopienu Komisijā pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda, paziņojot par jūras cauruļvadu tirgū pastāvošu aizliegtu vienošanos.

28 Komisija tad uzsāka izmeklēšanu par EKL 81. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpumu un 2007. gada 2. maijā veica vairākas pārbaudes pie *Parker ITR*, citiem attiecīgajiem ražotājiem, kā arī [*konfidenciāli*] un *W* k-ga.

29 *Manuli Rubber Industries*, *Parker ITR* un *Bridgestone* attiecīgi 2007. gada 4. maijā, 17. jūlijā un 7. decembrī iesniedza Komisijai pieteikumu par iecietības programmas piemērošanu.

30 2008. gada 28. aprīlī Komisija pieņēma paziņojumu par iebildumiem, kuru tā paziņoja attiecīgajām sabiedrībām laikā no 2008. gada 29. aprīļa līdz 1. maijam.

31 Visas attiecīgās sabiedrības noteiktajā termiņā atbildēja uz paziņojumu par iebildumiem un, izņemot [*konfidenciāli*]/*DOM*, *ContiTech AG* un *Continental AG*, lūdza sarīkot to uzklausīšanu, kas notika 2008. gada 23. jūlijā.

Apstrīdētais lēmums

32 2009. gada 28. janvārī Komisija pieņēma Lēmumu C(2009) 428, galīgā redakcija, par izmeklēšanas procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/39406 – Jūras cauruļvadi) (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums"). No apstrīdētā lēmuma būtībā izriet, ka:

— tas ir adresēts vienpadsmit sabiedrībām, tostarp prasītājām;

— sabiedrības, uz kurām attiecas šis lēmums, dažkārt atšķirīgā veidā piedalījās vienotā un kompleksā pārkāpumā, kura mērķis bija līguma slēgšanas tiesību ieguvēja noteikšana, cenu noteikšana, kvotu noteikšana, pārdošanas nosacījumu noteikšana, ģeogrāfiskā tirgus sadalīšana un apmainīšanās ar sensitīvu informāciju par cenām, pārdošanas apjomiem un iepirkuma procedūrām;

— aizliegtā vienošanās aizsākās vismaz 1986. gada 1. aprīlī (lai gan šķiet, ka tās pirmsākumi bija manāmi jau septiņdesmito gadu sākumā) un beidzās 2007. gada 2. maijā;

— no 1997. gada 13. maija līdz 1999. gada 11. jūnijam aizliegtās vienošanās darbība bija ierobežota un starp tās dalībniekiem bija nesaskaņas; tomēr saskaņā ar Komisijas viedokli tās nenoveda pie īstas pārkāpuma pārtraukšanas; faktiski aizliegtās vienošanās sistemātiskā struktūra pilnībā tika atjaunota no 1999. gada jūnija atbilstoši tiem pašiem noteikumiem un ar tiem pašiem dalībniekiem (izņemot *Manuli*, kas no jauna par aizliegtās vienošanās dalībnieku pilnībā kļuva nākamajā gadā); līdz ar to esot jāuzskata, ka ražotāji bija izdarījuši vienotu un turpinātu pārkāpumu, kas ilga no 1986. gada 1. aprīļa līdz 2007. gada 2. maijam, vai vismaz – ja tomēr būtu jāatzīst, ka aizliegtā vienošanās tika pārtraukta – vienotu un atkārtotu pārkāpumu; laikposms no 1997. gada 13. maija līdz 1999. gada 11. jūnijam tomēr netika ņemts vērā, aprēķinot naudas sodu, ņemot vērā ierobežotos pierādījumus par pārkāpumu šajā laikposmā;

— ir norādīts, ka prasītājas pārkāpumā piedalījās šādos laikposmos:

  — *Parker ITR*: no 1986. gada 1. aprīļa līdz 2007. gada 2. maijam;

  — *Parker-Hannifin*: no 2002. gada 31. janvāra līdz 2007. gada 2. maijam;

— atbilstoši Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas (EK) Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp; turpmāk tekstā – "Pamatnostādnes"), paredzētajiem kritērijiem katrai sabiedrībai uzliekamā naudas soda pamatsumma tika noteikta šādi:

  — Komisija pamatojās uz katras sabiedrības vidējo pasaules gada pārdošanas apjomu laikposmā no 2004. līdz 2006. gadam, izņemot *Yokohama Rubber*, attiecībā uz kuru vērā tika ņemts laikposms no 2003. līdz 2005. gadam, šajā ziņā Komisija norādīja uz pārdošanas apjomu, par kuru rēķini bija izrakstīti EEZ reģistrētajiem pircējiem;

  — tā noteica katras sabiedrības pārdošanas apjomu, attiecīgo sabiedrību kopējam pārdošanas apjomam EEZ teritorijā piemērojot katras sabiedrības tirgus daļu pasaulē saskaņā ar Pamatnostādņu 18. punktu;

  — ņemot vērā pārkāpuma smagumu, tā ņēma vērā 25 % no minētā pārdošanas apjoma (Pamatnostādnēs paredzēto maksimālo 30 % vietā);

  — šādi noteikto pārdošanas apjomu tā reizināja ar katras sabiedrības dalības pārkāpumā gadu skaitu;

  — saskaņā ar Pamatnostādņu 25. punktu Komisija preventīvā nolūkā noteica papildsummu 25 % apmērā no attiecīgā pārdošanas apjoma;

— Komisija līdz ar to attiecībā uz *Parker ITR* un kādu citu sabiedrību ņēma vērā atbildību pastiprinošus apstākļus un noraidīja jebkādus atbildību mīkstinošus apstākļus attiecībā uz citiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem;

— visbeidzot saskaņā ar paziņojumu par sadarbību Komisija samazināja naudas sodu divām sabiedrībām, bet noraidīja *Parker ITR* un kādas citas sabiedrības iesniegtos lūgumus samazināt naudas sodu.

33 Attiecībā uz *Parker ITR* Komisija atzina, ka pārdošanas vērtība, ņemot vērā tirgus daļu pasaulē [*konfidenciāli*] % apmērā, ir bijusi [*konfidenciāli*] euro, un ka *Parker ITR* ir bijusi aizliegtās vienošanās dalībniece 19 gadus un 5 dienas, kā dēļ ir piemērojams reizināšanas koeficients 19, un *Parker-Hannifin* – 5 gadus, 3 mēnešus un 3 dienas, kā dēļ ir piemērojams reizināšanas koeficients 5,5, un, piemērojot iepriekšējā punktā minētos dažādos faktorus, naudas soda pamatsummu *Parker ITR* noteica EUR 19 700 000 apmērā un *Parker-Hannifin* – EUR 6 400 000 apmērā.

34 Ievērojot atbildību pastiprinošos apstākļus, kas tika ņemti vērā attiecībā uz *Parker ITR* un *Parker-Hannifin*, naudas sods attiecībā uz pirmo minēto sabiedrību vēlāk tika palielināts līdz EUR 25 610 000, no kuriem otrā minētā sabiedrība ir solidāri atbildīga par EUR 8 320 000 samaksu.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

35 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2009. gada 9. aprīlī, prasītājas cēla šo prasību.

36 Tā kā viens no pirmās palātas locekļiem nevarēja piedalīties, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs saskaņā ar Reglamenta 32. panta 3. punktu norīkoja citu tiesnesi, lai palātu papildinātu.

37 Pēc tiesneša referenta ziņojuma uzklausīšanas Vispārējā tiesa (pirmā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu un Reglamenta 64. pantā paredzēto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros uzaicināja lietas dalībniekus iesniegt konkrētus dokumentus un rakstveidā uzdeva tiem jautājumus. Lietas dalībnieki izpildīja šo lūgumu.

38 Ar 2012. gada 12. marta vēstuli prasītājas iesniedza lūgumu noteikt procesa organizatorisko pasākumu, lai iesniegtu jaunus dokumentus.

39 Tika uzklausīti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un viņu atbildes uz mutvārdu jautājumiem, ko Vispārējā tiesa uzdeva 2012. gada 27. aprīļa tiesas sēdē.

40 Prasītājas, izmantojot šo iespēju, atteicās no sava lūguma noteikt procesa organizatorisko pasākumu.

41 Prasītāju prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tajā ir atzīta *Parker ITR* atbildība par laikposmu no 1986. gada 1. aprīļa līdz 2006. gada 9. jūnijam un *Parker-Hannifin* atbildība par laikposmu no 2002. gada 31. janvāra līdz 2006. gada 9. jūnijam;

— ievērojami samazināt prasītājām uzlikto naudas sodu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

42 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

Par prasījumiem atcelt tiesību aktu

43 Savas prasības pamatojumam prasītājas ir izvirzījušas deviņus pamatus.

44 Saistībā ar pirmo pamatu prasītājas norāda, ka, kļūdaini atzīstot *Parker ITR* par vainojamu pārkāpumā laikposmā pirms 2002. gada 1. janvāra, Komisija ir pārkāpusi personiskās atbildības principu, pieļāvusi procedūras ļaunprātīgu izmantošanu, pārkāpusi nediskriminācijas principu un nav ievērojusi pienākumu norādīt pamatojumu.

45 Otrais pamats attiecas uz kļūdainu prasītāju atzīšanu par vainojamām pārkāpumā, kas ir saistīts *P.* k-ga, kurš uzņēmumā vadīja jūras cauruļvadu darbības virzienu, prettiesisko rīcību.

46 Ar trešo pamatu prasītājas apgalvo, ka *Parker-Hannifin* kļūdaini ir tikusi atzīta par solidāri atbildīgu par pārkāpumu kopā ar *Parker ITR*.

47 Ceturtais pamats attiecas uz to, ka naudas soda uzlikšana *Parker ITR* par laikposmu pirms 1999. gada 11. jūnija ir pretrunā Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 25. panta 2. punktam, kā arī nediskriminācijas principam, un saistībā ar to nav ticis norādīts pamatojums.

48 Saistībā ar piekto pamatu prasītājas apgalvo, ka naudas soda palielināšana, pamatojoties uz to, ka *Parker ITR* ir bijusi vadošā loma pārkāpumā, ir bijusi kļūdaina.

49 Sestais pamats attiecas uz individuālās atbildības principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu saistībā ar *Parker-Hannifin* uzliktā naudas soda palielināšanu, pamatojoties uz to, ka *Parker ITR* ir bijusi vadošā loma pārkāpumā.

50 Septītajā pamatā prasītājas norāda, ka kļūdainas pārdošanas vērtības aprēķināšanas metodes dēļ, kas tika piemērota, nosakot naudas sodu, ir ticis pārkāpts tiesiskās paļāvības aizsardzības princips.

51 Astotais pamats attiecas uz Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta, personiskās atbildības principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, nosakot apgrozījuma slieksni 10 % apmērā.

52 Visbeidzot devītais pamats attiecas uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu Komisijas atteikuma piemērot naudas soda samazinājumu saistībā ar sadarbību dēļ.

53 Secīgi ir jāizskata pirmais, ceturtais, piektais, sestais, otrais, trešais, septītais, astotais un devītais pamats.

Par pirmo pamatu, kas attiecas uz kļūdainu Parker ITR atzīšanu par vainojamu pārkāpumā attiecībā uz laikposmu pirms 2002. gada 1. janvāra

Apstrīdētais lēmums

54 No apstrīdētā lēmuma 327.–329. un 366.–373. apsvēruma būtībā izriet, ka Komisija ir uzskatījusi, ka atbilstoši saimnieciskās pēctecības principam ir jāatzīst *Parker ITR*, iepriekš – *ITR Rubber*, atbildība par visu pārkāpumu, kas sākot no 1986. gada tika izdarīts pēc *Saiag* grupas iekšējās restrukturizācijas

un *ITR* veiktās kaučuka cauruļvadu darbības virziena nodošanas *ITR Rubber* un vēlāk pēc šī meitasuzņēmuma nodošanas *Parker-Hannifin*, un ir jānoraida *Parker ITR* administratīvā procesa laikā izvirzītā argumentācija par personiskās atbildības principu.

55 Komisija arī precizēja, ka tam, ka tā, iespējams, nav tādā pat veidā balstījusies uz judikatūru kādā citā lietā, kura tāpat attiecās uz kādas grupas iekšējo reorganizāciju, nav nekādas nozīmes un tas neliedza tai šajā lietā pieņemt citādāku risinājumu, ņemot vērā visu dažādo apstākļu kopumu.

Lietas dalībnieku argumenti

56 Pirmais prasītāju izvirzītais pamats ir iedalāms trīs daļās.

57 Sava pirmā pamata pirmās daļas pamatojumam prasītājas būtībā apgalvo, ka *Parker ITR* nevarēja tikt atzīta par atbildīgu par laikposmu pirms 2002. gada 1. janvāra, jo, viņu ieskatā, no judikatūras izriet, ka juridiskajai personai, kura attiecīgo uzņēmumu vadīja brīdī, kad tika izdarīts pārkāpums, ir pienākums par to atbildēt pat tad, ja datumā, kad ir pieņemts pārkāpumu konstatējošais lēmums, uzņēmuma vadība bija nodota kādas citas personas atbildībā. Tomēr *Parker ITR* esot kļuvusi par to aktīvu īpašnieci, kas bija iesaistīti attiecīgajā pārkāpumā, tikai 2002. gada 31. janvārī.

58 Prasītājas norāda, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, uzskatot *ITR* aktīvu nodošanu *ITR Rubber* par vienu no uzņēmuma iekšējās restrukturizācijas veidiem, kas pamato saimnieciskās pēctecības teorijas un līdz ar to arī izņēmuma no personiskās atbildības principa piemērošanu.

59 Prasītājas precizē, ka nesenā judikatūra apstiprinot, ka grupas ietvaros veiktas aktīvu nodošanas gadījumā saimnieciskās pēctecības teorija var tikt piemērota tikai tad, ja strukturālās saiknes starp vienību, kas ir īpašumtiesību saņēmēja, un vienību, kas nodod īpašumtiesības, Komisijas lēmuma pieņemšanas brīdī vēl aizvien turpina pastāvēt.

60 Tomēr, kā apgalvo prasītājas, laikā no tās izveides 2001. gada 27. jūnijā līdz 2002. gada 1. janvārim *ITR Rubber* neveica nekādu saimniecisko darbību. Tas bija mehānisms, kas tika izveidots tikai ar mērķi īstenot kaučuka darbības virziena nodošanu *Parker-Hannifin*. Šis mērķis, viņu ieskatā, esot bijis skaidri noprotams no *ITR* un *Parker-Hannifin* starpā noslēgtās vienošanās 7.1.2. punkta.

61 Pirmā pamata otrā daļa attiecas uz procedūras ļaunprātīgu izmantošanu.

62 Prasītājas būtībā apgalvo, ka Komisija ir atzinusi *Parker ITR* atbildību par laikposmu pirms 2002. gada 1. janvāra tikai tādēļ, lai varētu apiet Regulas Nr. 1/2003 25. pantu, kurā ir paredzēti noilguma termiņi, kuru piemērošana būtu liegusi noteikt sodu *ITR* un *Pirelli*, un kas tādējādi esot uzskatāms pat procedūras ļaunprātīgu izmantošanu.

63 Pirmā pamata trešā daļa attiecas uz nediskriminācijas principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu.

64 Savas argumentācijas pamatojumam prasītājas būtībā ir norādījušas, ka paziņojumā par iebildumiem Komisija saimnieciskās pēctecības teoriju ir piemērojusi vienādi gan attiecībā uz prasītājām, gan attiecībā uz *Dunlop Oil & Marine Ltd*, kas atradās ļoti līdzīgā situācijā. Tomēr apstrīdētajā lēmumā tā ir atteikusies no saimnieciskās pēctecības teorijas tikai attiecībā uz *Dunlop Oil & Marine Ltd*, nevis attiecībā uz prasītājām, un nav sniegusi tam absolūti nekādu pamatojumu, lai gan abos šajos gadījumos pircējs bija iegādājies pārdevēja aktīvus, proti, ar jūras cauruļvadiem saistīto darbības virzienu.

65 Prasītājas arī norāda, ka, piemērojot tām sodu par laikposmu pirms 2002. gada 1. janvāra, Komisija, pirmkārt, ir atkāpusies no savas iepriekšējās prakses, nesniedzot tam loģisku izskaidrojumu, otrkārt, nav atbildējusi uz argumentiem, kurus prasītājas bija izvirzījušas, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, un, treškārt, nav izskaidrojusi atšķirīgo attieksmi pret tām un *Dunlop Oil & Marine Ltd*.

66 Komisija šo argumentāciju apstrīd.

67 Pirmkārt, Komisija būtībā apgalvo, ka individuālās atbildības princips šajā lietā nebija piemērojams, jo bija notikusi saimnieciskā pēctecība vienas un tās pašas grupas ietvaros (apstrīdētā lēmuma 370.–373. apsvērums). Tā uzskata, ka judikatūrā ir nošķirtas aktīvu nodošanas un juridisko vienību nodošanas gadījumā pastāvošās sekas, paredzot, ka, ja tiek nodoti vienīgi aktīvi, kas ir bijuši saistīti ar pārkāpumu, atbildība "seko" šiem aktīviem tikai tādā izņēmuma gadījumā, kad juridiskā persona, kurai piederēja šie aktīvi, juridiski ir beigusi pastāvēt vai ir izbeigusi jebkādu saimniecisko darbību. Savukārt, ja juridiskā vienība, kas ir atbildīga par pārkāpjošo rīcību, tiktu pārdota, šī vienība turpinātu būt atbildīga par tās iepriekš izdarītajiem pārkāpumiem (Tiesas 2000. gada 16. novembra spriedums lietā C-279/98 P *Cascades*/Komisija, *Recueil*, I-9693. lpp.).

68 Komisija uzskata, ka no judikatūras (Tiesas 2007. gada 11. decembra spriedums lietā C-280/06 *ETI* u.c., Krājums, I-10893. lpp.) turklāt izriet, ka saimnieciskā pēctecība ir atkarīga no apstākļiem, kuri pastāvēja aktīvu nodošanas laikā, un ka minēto saimniecisko pēctecību neietekmē vēlāk veiktā meitasuzņēmuma pārdošana jaunam uzņēmumam. Sekas, ko attiecībā uz atbildību rada šī vēlāk veiktā meitasuzņēmuma pārdošana, savukārt reglamentē judikatūra par uzņēmuma likvidāciju. Tās ieskatā, par pārkāpumu atbildīgā uzņēmuma likvidēšana nenozīmē, ka beidz pastāvēt dažādo juridisko vienību, kas iepriekš veidoja attiecīgo ekonomisko vienību, atbildība. Tieši pretēji – šīs juridiskās vienības vēl joprojām varot tikt atzītas par solidāri atbildīgām, pat ja dažas no tām lēmuma, ar kuru konstatēts pārkāpums, pieņemšanas brīdī ietilpst jaunā grupā.

69 Šajā lietā, kā apgalvo Komisija, saistībā ar saimnieciskās pēctecības kritēriju nozīme ir tikai *ITR* aktīvu nodošanai *ITR Rubber*, kas ir sabiedrības, kuru starpā, kā tas katrā ziņā ir ticis pierādīts, laikā, kad tās abas ietilpa *Saiag* grupā, pastāvēja strukturālas un ekonomiskas saiknes, un visa *ITR* atbildība pilnībā tika attiecināta uz tās meitasuzņēmumu, *ITR Rubber*, arī par laikposmu pirms tā izveidošanas.

70 Līdz ar to šī atbildība esot bijusi attiecināma uz juridisko personu *ITR Rubber* un brīdī, kad šī juridiskā persona pēc tās nodošanas *Parker-Hannifin* kļuva par *Parker ITR*, tā esot turpinājusi būt atbildīga par *ITR Rubber* bijušā mātesuzņēmuma iepriekš izdarītajiem pārkāpumiem atbilstoši judikatūrai, saskaņā ar kuru juridisku vienību var atzīt par atbildīgu par pārkāpumu, ko ir izdarījis uzņēmums, kura sastāvā tā ietilpa.

71 Komisija precizē, ka *ITR Rubber* pārdošanas *Parker-Hannifin* gadījumā nevar būt runas par aktīvu pārdošanu nesaistītam uzņēmumam, jo pārdošana neattiecās vienīgi uz aktīviem, bet arī uz pastāvošu juridisko vienību, kuras atbildība joprojām turpināja pastāvēt.

72 *Saiag* grupas ietvaros veiktā strīdīgo *ITR* aktīvu pārdošana *ITR Rubber* un vēlākā šīs pēdējās minētās sabiedrības pārdošana jaunai grupai, proti, *Parker-Hannifin* grupai, tādējādi esot uzskatāmas par atsevišķiem notikumiem, jo *ITR Rubber* pārdošana nevarēja padarīt par nebijušu iepriekš notikušo saimniecisko pēctecību.

73 Turklāt Komisija apgalvo, ka vienīgais piemērotais brīdis, kurā var tikt novērtēta attiecīgā faktiskā situācija un var tikt noteikts, vai aktīvu nodošana ir īstenota grupas ietvaros vai starp neatkarīgiem uzņēmumiem, ir pats nodošanas brīdis. Lēmuma, ar kuru konstatēts pārkāpums, pieņemšanas brīdim esot nozīme tikai tiktāl, lai varētu noteikt, vai par pārkāpumu atbildīgā sabiedrība vēlāk ir tikusi likvidēta.

74 Komisija arī uzskata, ka, nosakot saimniecisko pēctecību, nav nozīmes tā laikposma ilgumam, kurā pēc saimnieciskās pēctecības turpinājušas pastāvēt strukturālās saiknes; tādējādi pārdotais meitasuzņēmums joprojām var tikt atzīts par solidāri atbildīgu par pārkāpumu kopā ar citām vienībām, kas joprojām ietilpst tā iepriekšējā saimnieciskajā vienībā, par pārkāpuma laikposmu līdz meitasuzņēmuma pārdošanai.

75 Turklāt Komisija nepiekrīt prasītāju veiktajam Vispārējās tiesas 2009. gada 30. septembra sprieduma lietā T-161/05 *Hoechst*/Komisija (Krājums, II-3555. lpp.) vērtējumam un būtībā uzskata, ka attiecīgās lietas faktiskie apstākļi nav pielīdzināmi šīs lietas apstākļiem.

76 Komisija arī apgalvo, ka *ITR Rubber* izveidoja tās mātesuzņēmums, proti, *ITR*, un *Saiag* grupas vadošā sabiedrība un tā pilnībā piederēja tās mātesuzņēmumam līdz tās pārdošanai *Parker-Hannifin*. Pēc Komisijas domām, tas, ka sešus mēnešus (no 2001. gada 27. jūnija līdz 2002. gada 1. janvārim) *ITR Rubber* veica tikai nelielu saimniecisko darbību, apstiprina secinājumu, ka šis meitasuzņēmums pildīja saimniecisko lomu, ko tam bija noteicis tā mātesuzņēmums, un ka tas nevarēja rīkoties autonomi, un šo vērtējumu nevar atspēkot tas, kas varēja notikt laikā no 2002. gada 1. janvāra, kas ir datums, kad stājās spēkā *ITR* aktīvu nodošana *ITR Rubber*, līdz 2002. gada 31. janvārim, kas ir datums, kad *Parker-Hannifin* iegādājās visas *ITR Rubber* akcijas.

77 Komisija šajā ziņā ir precizējusi, ka līgumā noteiktais aizliegums *ITR* īstenot ietekmi pār *ITR Rubber* bija piemērojams pēc aktīvu nodošanas, sākot no 2002. gada 1. janvāra, un ka tas nozīmē, ka pirkuma līgums nevarēja izmainīt to, ka nodošanas brīdī pastāvēja ekonomiska vienība.

78 Komisija visbeidzot ir norādījusi, ka sabiedrību grupas ietvaros veikta nodošana parasti notiek starp vairākām juridiskām vienībām, kuras kontrolē viens mātesuzņēmums, un šādā gadījumā par atbildīgu parasti tiek atzīts tieši šis pēdējais minētais uzņēmums, ja tas ir īstenojis izšķirošu ietekmi pār saviem meitasuzņēmumiem. Grupas ietvaros īstenota saimnieciskā pēctecība līdz ar to ļaujot tai piemērot sodu meitasuzņēmumam, kurš ir saimnieciskais pēctecis, pat ja minētais meitasuzņēmums vairs neatrodas bijušā mātesuzņēmuma kontrolē. Šī iespēja, Komisijas ieskatā, ir noderīga, piemērojot konkurences tiesības gadījumā, ja bijušais mātesuzņēmums vairs nepastāv vai ja tam nevar tikt piemērots sods citu iemeslu dēļ, kā, piemēram, šajā lietā, kurā saistībā ar attiecīgo pārkāpumu attiecībā uz *ITR* un *Saiag* ir iestājies noilgums.

79 Otrkārt, Komisija uzskata, ka tai judikatūrā ir atzīta rīcības brīvība, kas ļauj tai izvēlēties, kam adresēt savu lēmumu, ar kuru konstatēts pārkāpums, gan saimnieciskās pēctecības gadījumā, gan vispārīgi – mātesuzņēmumu un to meitasuzņēmumu gadījumā; līdz ar to tā varēja izlemt adresēt apstrīdēto lēmumu tikai saimnieciskajam pēctecim, proti, *Parker ITR*, nevis tā priekštecim, kurš joprojām turpināja pastāvēt, proti, *ITR* un/vai *Saiag*.

80 Atbildot uz pirmā pamata otro daļu, Komisija apstrīd prasītāju apgalvojumus, saskaņā ar kuriem tā esot pieļāvusi procedūras sagrozīšanu. Tā precizē, ka, lai arī viens no iemesliem, kādēļ apstrīdētais lēmums bija adresēts arī *Parker ITR*, bija tas, ka attiecībā uz sodu, kas varēja tikt piemērots *ITR* vai *Saiag*, bija iestājies noilgums, šī pieeja ir pamatota, jo, tās ieskatā, pārkāpums tika turpināts, izmantojot tos pašus aktīvus vai pat to pašu uzņēmumu.

81 Attiecībā uz pirmā pamata trešo daļu Komisija it īpaši ir norādījusi, ka attiecībā uz *Dunlop Oil & Marine Ltd* paziņojums par iebildumiem bija balstīts uz neprecīziem faktiem. Tā apgalvo, ka tieši *Unipoly Ltd*, jaunā to aktīvu īpašniece, kas bija iesaistīti attiecīgajā pārkāpumā, bija izveidojusi *Dunlop Oil & Marine Ltd*, nevis šo aktīvu pārdevējs [*konfidenciāli*], kas esot atšķīris šī uzņēmuma situāciju no prasītāju gadījumā pastāvošās situācijas, kurā faktiski tika veikta juridiskās vienības, nevis tikai aktīvu pārdošana.

82 Attiecībā uz iebildumu par pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu Komisija būtībā uzskata, ka tas ir tikai citu šī pamata pamatošanai izvirzīto iebildumu pārformulējums.

Vispārējās tiesas vērtējums

83 Ir jāatgādina, ka Savienības konkurences tiesības attiecas uz uzņēmumu darbību (Tiesas 2004. gada 7. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 59. punkts).

84 Uzņēmuma jēdziens konkurences tiesību kontekstā ir jāsaprot kā ekonomiskas vienības apzīmējums – proti, personāla, materiālo un nemateriālo elementu ziņā vienota organizācija, kas ilgstoši īsteno noteiktu ekonomisku mērķi – kaut arī juridiski šī ekonomiskā vienība var sastāvēt no vairākām fiziskām vai juridiskām personām (šajā ziņā skat. Tiesas 1984. gada 12. jūlija spriedumu lietā 170/83 *Hydrotherm*, *Recueil*, 2999. lpp., 11. punkts; Vispārējās tiesas 2003. gada 11. decembra spriedumu lietā T-66/99 *Minoan Lines*/Komisija, *Recueil*, II-5515. lpp., 122. punkts, un 2005. gada 15. septembra spriedumu lietā T-325/01 *DaimlerChrysler*/Komisija, Krājums, II-3319. lpp., 85. punkts).

85 Turklāt saskaņā ar personiskās atbildības principu par sodāmu faktu var vainot vienīgi tā izdarītāju. Tāpat saskaņā ar sodu individuālas attiecināmības principu sodu var piemērot tikai un vienīgi vainīgajai personai. šie principi, kas ir viena no represīvo tiesību pamatgarantijām, tādējādi liedz atzīt par atbildīgu fizisku vai juridisku personu, kas nav bijusi pārkāpuma izdarītāja (šajā ziņā skat. ģenerāladvokāta Kosmas [*Cosmas*] secinājumus saistībā ar Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-49/92 P Komisija/*Anic Partecipazioni*, *Recueil*, I-4130. lpp., 74. punkts; ģenerāladvokāta Kolomera [*Colomer*] secinājumus saistībā ar iepriekš 83. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-133. lpp., 63. un 64. punkts, un ģenerāladvokāta Bota [*Bot*] secinājumus saistībā ar Tiesas 2011. gada 29. marta spriedumiem apvienotajās lietās C-201/09 P un C-216/09 P *ArcelorMittal Luxembourg*/Komisija un Komisija/*ArcelorMittal Luxembourg* u.c., Krājums, I-2239. lpp., 181. punkts, un lietā C-352/09 P *ThyssenKrupp Nirosta*/Komisija, Krājums, I-2359. lpp., 162. punkts).

86 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šie principi ir piemērojami arī Savienības konkurences tiesību kontekstā. Tiesa būtībā ir atzinusi, ka, ņemot vērā attiecīgā pārkāpuma veidu, kā arī ar to saistīto sodu raksturu un smagumu, atbildībai par konkurences tiesību normu pārkāpuma izdarīšanu ir personisks raksturs (iepriekš 85. punktā minētais spriedums lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 78. punkts, un 2009. gada 10. septembra spriedums lietā C-97/08 P *Akzo Nobel* u.c./Komisija, Krājums, I-8237. lpp., 77. punkts).

87 Līdz ar to fiziskai vai juridiskai personai, kas vadījusi attiecīgo uzņēmumu laikā, kad tika izdarīts pārkāpums, ir pienākums atbildēt par šo pārkāpumu pat tad, ja dienā, kad pieņemts lēmums, ar kuru konstatēts pārkāpums, tā vairs neatbild par uzņēmuma vadīšanu (skat. iepriekš 85. punktā minēto spriedumu lietā *ThyssenKrupp Nirosta*/Komisija, 143. punkts un tajā minētā judikatūra).

88 Tādējādi no Tiesas judikatūras izriet, ka pie atbildības par uzņēmuma – vai par to veidojošo vienību – pārkāpjošo rīcību ir saucama tā fiziskā vai juridiskā persona, kas vadījusi attiecīgo uzņēmumu laikā, kad tika izdarīts pārkāpums, pat tad, ja uzņēmuma materiālos resursus un cilvēkresursus, kas sekmēja pārkāpuma izdarīšanu, pēc pārkāpuma laikposma beigām ir pārņēmusi trešā persona (šajā ziņā skat. Tiesas 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā C-297/98 P *SCA Holding*/Komisija, *Recueil*, I-10101. lpp., 25. un 27. punkts).

89 Fiziska vai juridiska persona, kura nav izdarījusi attiecīgo pārkāpumu, neraugoties uz to var tikt sodīta par šo pārkāpumu, ja fiziskā vai juridiskā persona, kura ir izdarījusi pārkāpumu, ir beigusi pastāvēt juridiski vai ekonomiski (šajā ziņā skat. iepriekš 68. punktā minēto spriedumu lietā *ETI* u.c., 40. punkts, un iepriekš 85. punktā minēto spriedumu lietā *ThyssenKrupp Nirosta*/Komisija, 144. punkts), lai novērstu to, ka uzņēmums varētu izvairīties no soda tikai tāpēc, ka tā identitāte ir mainījusies pārstrukturēšanas, pārdošanas vai citu juridisku vai organizatorisku izmaiņu rezultātā (šajā ziņā skat. iepriekš 68. punktā minēto spriedumu lietā *ETI* u.c., 41. punkts un tajā minētā judikatūra). Runa ir par saimnieciskās pēctecības kritēriju.

90 Tādējādi no pastāvīgās judikatūras izriet, ka uzņēmuma juridiskās formas un nosaukuma maiņa nenozīmē, ka ir radīts jauns uzņēmums, kas atbrīvots no atbildības par iepriekšējā uzņēmuma pret konkurenci vērsto rīcību, ja no ekonomiskā viedokļa abi uzņēmumi ir identiski (Tiesas 1984. gada 28. marta spriedums apvienotajās lietās 29/83 un 30/83 *Compagnie royale asturienne des mines* un *Rheinzink*/Komisija, *Recueil*, 1679. lpp.; iepriekš 83. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 356.–359. punkts, un iepriekš 68. punktā minētais spriedums lietā *ETI* u.c., 42. punkts).

91 Turklāt tas, ka juridiska persona turpina pastāvēt kā juridiska vienība, neizslēdz, ka no Savienības konkurences tiesību viedokļa var būt notikusi daļas no šīs juridiskās personas darbības nodošana citai juridiskai personai, kura kļūst atbildīga par iepriekš minētās sabiedrības rīcību (iepriekš 83. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 356.–359. punkts, un iepriekš 68. punktā minētais spriedums lietā *ETI* u.c., 48. punkts; Vispārējās tiesas 2006. gada 27. septembra spriedums lietā T-43/02 *Jungbunzlauer*/Komisija, Krājums, II-3435. lpp., 132. punkts).

92 Šāda soda piemērošana it īpaši ir pieļaujama, ja šīs juridiskās personas ir kontrolējusi viena un tā pati persona un, ievērojot tās saistošās ciešās ekonomiskās un organizatoriskās saites, tās ir piemērojušas būtībā tās pašas komerciālās vadlīnijas (iepriekš 83. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 356.–359. punkts, un iepriekš 68. punktā minētais spriedums lietā *ETI* u.c., 49. punkts).

93 Tomēr Tiesa ir nospriedusi, ka saistībā ar diviem pastāvošiem un aktīviem uzņēmumiem, no kuriem viens bija otram cedējis daļu no savām darbībām un starp kuriem nav bijusi strukturāla saistība, saimnieciskā pēctecība var pastāvēt tikai tad, ja par uzņēmuma vadību atbildīgā juridiskā persona pēc pārkāpuma izdarīšanas ir beigusi juridiski pastāvēt (šajā ziņā skat. iepriekš 85. punktā minēto spriedumu lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 145. punkts, un iepriekš 83. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 359. punkts).

94 Līdz ar to saimnieciskās pēctecības kritērijs judikatūrā stingri noteiktos izņēmuma apstākļos ļauj nodrošināt pārkāpuma izdarītāja personiskās atbildības principa efektivitāti un sodīt juridisko personu, kurai, lai gan tā nenoliedzami nav tā pati persona, kas ir izdarījusi minēto pārkāpumu, tomēr ir strukturālas saiknes ar to.

95 Piemērojot saimnieciskās pēctecības kritēriju, Komisijai tādējādi ir tiesības sodīt juridisko personu, kura nav tā pati persona, kas ir izdarījusi pārkāpumu, neraugoties uz jebkādu juridisko konstrukciju, kuras mērķis ir šī paša uzņēmuma ietvaros radīt mākslīgu šķērsli to konkurences tiesību pārkāpumu sodīšanai, kurus ir izdarījušas viena vai vairākas to veidojošās juridiskās personas.

96 Saimnieciskās pēctecības jēdziena mērķis tomēr nav paredzēt tiesības atzīt par atbildīgu par pārkāpumu uzņēmumu, kas nav tas pats uzņēmums, kurš, attiecīgā gadījumā ar tā sastāvā ietilpstošu juridisko personu palīdzību, ir izdarījis minēto pārkāpumu (šajā ziņā skat. iepriekš 85. punktā minēto spriedumu lietā *ThyssenKrupp Nirosta*/Komisija, 145. punkts), ja vien šo divu uzņēmumu pašu starpā nav strukturālo saikņu, kas tos saista ekonomiskajā un organizatoriskajā ziņā (šajā ziņā skat. iepriekš 83. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 359. punkts, un iepriekš 68. punktā minēto spriedumu lietā *ETI* u.c., 49. punkts), vai ja juridiskā persona, kas ir izdarījusi pārkāpumu, nav tikusi atsavināta trešai personai ļaunprātīgos apstākļos, proti, tādos apstākļos, kas nav uzskatāmi par tirgus apstākļiem, ar mērķi izvairīties no karteļu tiesībās paredzētajiem sodiem (ģenerāladvokātes Kokotes [*Kokott*] secinājumi saistībā ar iepriekš 68. punktā minēto spriedumu lietā *ETI* u.c., *Recueil*, I-10896. lpp., 82. un 83. punkts).

97 Savukārt uzņēmumam, kurš atbilstoši tirgus apstākļiem ir atsavinājis pārkāpumu izdarījušo juridisko personu trešai personai, ar kuru tai nav nekādu strukturālo saikņu, joprojām var tikt piemērots sods saskaņā ar personiskās atbildības principu par pārkāpuma laikposmu pirms attiecīgās atsavināšanas, ievērojot noilgumu reglamentējošos noteikumus, pat tad, ja tas vairs nedarbojas tajā komercnozarē, kura ir bijusi minētā pārkāpuma priekšmets.

98 Citiem vārdiem sakot, saimnieciskās pēctecības kritērija mērķis – gadījumā, kad tādas tiesību normas kā noilgumu reglamentējošās liedz sodīt uzņēmumu par konkurences tiesību pārkāpumu vai ja uzņēmums, kurš ir atsavinājis pārkāpumu izdarījušo juridisko personu neatkarīgai trešai personai, ir beidzis pastāvēt – nav atļaut izmeklēt un ar atpakaļejošu spēku noteikt cita uzņēmuma atbildību par faktiskajām darbībām, ko ir izdarījis pirmais minētais uzņēmums, ja vien tiem nav strukturālo saikņu, kas tos vieno ekonomiskajā un organizatoriskajā ziņā (šajā ziņā skat. ģenerāladvokāta Kolomera secinājumus saistībā ar iepriekš 83. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 72. punkts), vai ja pārkāpumu izdarījušās juridiskās personas atsavināšana ir notikusi ļaunprātīgos apstākļos (skat. šī sprieduma 96. punktu).

99 šajā ziņā nav nozīmes tam, vai runa ir par aktīvu vai juridiskas personas nodošanu šai trešajai personai, un Komisijas šajā aspektā izvirzītais apgalvojums ir jānoraida.

100 Būtībā ir ticis nospriests, ka personiskās atbildības princips nevar tikt apstrīdēts ar saimnieciskās pēctecības kritēriju gadījumā, ja uzņēmums daļu savu darbību, kas ir bijušas iesaistītas aizliegtajā vienošanās, ir atsavinājis neatkarīgai trešai personai, izmantojot šīs atsavināšanas īstenošanai izveidota meitasuzņēmuma nodošanu, un ja starp agrāko un jauno komersantu nav strukturālu saikņu, kas pamatotu to, ka īpašumtiesības nodevušais uzņēmums tiek sodīts par pārkāpuma laikposmu pirms attiecīgās atsavināšanas un īpašumtiesības saņēmušais uzņēmums – par pārkāpuma laikposmu pēc tās (šajā ziņā skat. iepriekš 75. punktā minēto spriedumu lietā *Hoechst*/Komisija, 28. un 61. punkts).

101 No tā arī izriet, ka, piemērojot personiskās atbildības principu, atsavinātā juridiskā persona no tās izveides brīža var tikt sodīta par pārkāpuma laikposmu, kura laikā tā pati bija piedalījusies pārkāpumā (šajā ziņā skat. iepriekš 75. punktā minēto spriedumu lietā *Hoechst*/Komisija, 28., 61., 66. un 67. punkts), ciktāl, sākot no šī brīža, tā var tikt individuāli atzīta par atbildīgu par šo pārkāpumu (šajā ziņā skat. Tiesas 2009. gada 24. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P un C-137/07 P *Erste Group Bank* u.c./Komisija, Krājums, I-8681. lpp., 81. un 82. punkts).

102 Jāpiebilst, ka īpašumtiesības nodevušā uzņēmuma izdarīta pārkāpuma nekonstatēšana un attiecīgā gadījumā – nesodīšana par to var nelabvēlīgi ietekmēt soda efektivitāti vēlāka recidīva gadījumā.

103 šajā lietā vispirms ir jāatgādina šādi fakti.

104 Pirmkārt, naftai un gāzei paredzēto jūras cauruļvadu darbības virzienu, kurš šobrīd pieder *Parker ITR*, 1966. gadā izveidoja *Pirelli Treg*, kuras darbības 1990. gada decembrī atkal pārņēma *ITR*, kuru 1993. gadā iegādājās *Saiag*.

105 Otrkārt, *Saiag* 2001. gada 27. jūnijā, pēc tam, kad tā bija uzsākusi sarunas ar *Parker-Hannifin* par iespējamo tās ar jūras cauruļvadiem saistītā darbības virziena pārdošanu, izveidoja meitasuzņēmumu *ITR Rubber*, kuram tā 2001. gada 19. decembrī nodeva savu kaučuka cauruļvadu darbības virzienu, tostarp arī jūras cauruļvadu darbības virzienu.

106 Kaučuka cauruļvadu darbības virziena nodošana *ITR Rubber* stājās spēkā 2002. gada 1. janvārī un 2002. gada 31. janvārī meitasuzņēmumu *ITR Rubber*– kas pēc dažiem mēnešiem tika pārdēvēts par *Parker ITR* – iegādājās *Parker-Hannifin*.

107 No apstrīdētā lēmuma 370. apsvēruma turklāt izriet, ka laikā no 1990. gada decembra līdz 2001. gada 27. jūnijam, kas ir datums, kad *Saiag* izveidoja *ITR Rubber*, tieši *ITR* bija aizliegtās vienošanās dalībniece un tādējādi bija izdarījusi pārkāpumu, par ko šajā lēmumā tika piemērots sods.

108 Tāpat nav ticis apstrīdēts, ka *ITR* turpināja *Saiag* ar kaučuka cauruļvadiem saistīto darbību, un it īpaši ar jūras cauruļvadiem saistīto darbību, līdz pat brīdim, kad tās aktīvi 2001. gada 19. decembrī tika nodoti *ITR Rubber* un ciktāl šī nodošana stājās spēkā 2002. gada 1. janvārī.

109 Tāpat ir vispārzināms, ka pārkāpums turpinājās arī laikā no 2001. gada 27. jūnija līdz 31. decembrim.

110 No tā izriet, ka arī *ITR* laikā no 2001. gada 27. jūnija līdz 2001. gada 31. decembrim izdarīja pārkāpumu.

111 Piemērojot personiskās atbildības principu, tādējādi tieši *Saiag* un *ITR* bija jāsoda par – vismaz – laikā no 1990. gada decembra līdz 2001. gada 31. decembrim izdarīto pārkāpumu.

112 Tomēr tāpat ir vispārzināms, ka Komisija nesodīja *ITR* un *Saiag*, jo, kā tas izriet no precizējumiem, ko tā šajā ziņā bija sniegusi tiesvedības laikā, tā uzskatīja, ka attiecībā uz pārkāpumu ir iestājies noilgums, ciktāl tas skar šos uzņēmumus.

113 Tiesas sēdē Komisija turklāt precizēja, ka tieši tādēļ, lai sodītu par *ITR* laikā no 1990. gada decembra līdz 2001. gada decembrim izdarīto pārkāpumu un par pirms tam laikā no 1986. gada aprīļa līdz 1990. gada decembrim *Pirelli Treg* izdarīto pārkāpumu, tā izlēma attiecināt uz *Parker ITR*, iepriekš – *ITR Rubber*, atbildību par visu šajā laikā izdarīto pārkāpumu. Tā būtībā uzskata, ka šādā gadījumā ir iespējams izmantot saimnieciskās pēctecības kritēriju, lai nodrošinātu konkurences tiesībās paredzēto sodu efektivitāti.

114 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai šajā lietā bija izpildīti saimnieciskās pēctecības kritērija piemērošanas nosacījumi, kā to ir apgalvojusi Komisija.

115 Jākonstatē, ka, pirmkārt, laikā no 2001. gada 27. jūnija līdz 2002. gada 31. janvārim *ITR Rubber* bija *ITR* pilnībā piederošs meitasuzņēmums un, otrkārt, ar kaučuka cauruļvadiem saistīto darbību nodošana *ITR Rubber* stājās spēkā tikai 2002. gada 1. janvārī, un nekas Komisijas lietas materiālos neliecina par to, ka *ITR Rubber* pirms šī datuma būtu veikusi jebkādu darbību, un it īpaši ar jūras cauruļvadiem saistītu darbību. Tā kā *ITR* visas *ITR Rubber* akcijas pārdeva *Parker-Hannifin* ar 2001. gada 5. decembrī noslēgtu līgumu un īstenoja šo pārdošanu, 2002. gada 31. janvārī nododot visas akcijas iegādi veikušajai personai, ir skaidrs, ka *ITR* veiktā ar kaučuka cauruļvadiem saistītā darbības virziena nodošana tās meitasuzņēmumam visticamāk bija saistīta ar mērķi pārdot šī meitasuzņēmuma akcijas trešam uzņēmumam (šajā ziņā skat. iepriekš 75. punktā minēto spriedumu lietā *Hoechst*/Komisija, 60. punkts).

116 šādos apstākļos juridiskajai personai, kas vadīja attiecīgo uzņēmumu laikā, kad tika izdarīts pārkāpums, proti, *ITR* un tās mātesuzņēmumam *Saiag*, ir pienākums atbildēt par to, kaut arī lēmuma, ar kuru konstatēts pārkāpums, pieņemšanas dienā ar jūras cauruļvadiem saistītā darbības virziena pārvaldīšana bija cita uzņēmuma, šajā gadījumā – *Parker-Hannifin*, atbildības jomā. Personiskās atbildības principu nevar apstrīdēt ar saimnieciskās pēctecības principu gadījumos, kad, kā tas ir šajā lietā, uzņēmums, kas ir bijis aizliegtās vienošanās dalībnieks, proti, *Saiag*, un tās meitasuzņēmums *ITR* ir nodevuši daļu no savām darbībām neatkarīgai trešai personai un ja starp īpašumtiesības nodevušo personu un īpašumtiesības ieguvušo personu – t.i., šajā gadījumā starp *Saiag* vai *ITR* un *Parker-Hannifin* – nepastāv nekāda strukturāla saikne.

117 Tāpat ir jānorāda, ka Komisija ir atzinusi, ka tās rīcībā nav nekādu norāžu, kas varētu liecināt par to, ka pārdošana būtu notikusi ļaunprātīgos apstākļos, lai ļautu *Saiag* un *ITR* izvairīties no to atbildības, un ir jākonstatē, ka tā nav izvirzījusi šādu apgalvojumu arī apstrīdētajā lēmumā.

118 Līdz ar to Komisijai bija jākonstatē, ka *Saiag* un *ITR* bija atbildīgas par pārkāpumu līdz 2002. gada 1. janvārim, un pēc tam attiecīgā gadījumā jākonstatē, ka attiecībā uz šo pārkāpumu ir iestājies noilgums, ko tā ir tiesīga atzīt atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2005. gada 6. oktobra spriedumu apvienotajās lietās T-22/02 un T-23/02 *Sumitomo Chemical* un *Sumika Fine Chemicals*/Komisija, Krājums, II-4065. lpp., 60. un 61. punkts, un 2007. gada 12.oktobra spriedumu lietā T-474/04 *Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse*/Komisija, Krājums, II-4225. lpp., 72. punkts).

119 Tomēr, pastāvot šādiem apstākļiem, Komisija nevarēja atzīt *ITR Rubber* atbildību par laikposmu pirms 2002. gada 1. janvāra, kas ir datums, kad tai tika nodoti ar aizliegto vienošanos saistītie aktīvi.

120 Tas turklāt ir arī risinājums, pie kura Komisija pati bija nonākusi lietā, kuras noslēgumā tika pasludināts iepriekš 75. punktā minētais spriedums lietā *Hoechst*/Komisija, piemērojot personiskās atbildības principu, un šo risinājumu ir apstiprinājusi arī Vispārējā tiesa.

121 Turklāt, tā kā ir jānoraida Komisijas nostāja par saimnieciskās pēctecības kritērija piemērošanu tikai *ITR* aktīvu atsavināšanai *ITR Rubber* (nevis meitasuzņēmuma *ITR Rubber* atsavināšanai *Parker-Hannifin*), *Saiag* un *ITR* atbildība nevar tikt pārnesta uz *ITR Rubber* atbilstoši šim kritērijam. No tā izriet, ka nevar piekrist Komisijas argumentācijai, saskaņā ar kuru atbildība, kas, piemērojot saimnieciskās pēctecības kritēriju, ir attiecināma uz meitasuzņēmumu, kas tika izveidots, lai pārdotu to *Parker-Hannifin*, tādējādi tiek pārnesta uz šo pēdējo minēto uzņēmumu.

122 Tāpat ir jānoraida Komisijas argumentācija, saskaņā ar kuru tai būtībā katrā ziņā ir rīcības brīvība izvēlēties par pārkāpumu atbildīgo personu gan saimnieciskās pēctecības gadījumā, gan vispārīgāk – mātesuzņēmumu un to meitasuzņēmumu gadījumā, kas tai esot ļāvis sodīt *ITR Rubber* par visiem *ITR* un *Saiag* iepriekš izdarītajiem pārkāpumiem.

123 Pirmkārt, no judikatūras būtībā izriet, ka noteiktos gadījumos mātesuzņēmumu var vainot par tā meitasuzņēmuma pārkāpjošo rīcību, ņemot vērā mātesuzņēmuma kontroli pār to (Vispārējās tiesas 1998. gada 14. maija spriedums lietā T-309/94 *KNP BT*/Komisija, *Recueil*, II-1007. lpp., 41., 42., 45., 47. un 48. punkts, kas apstiprināts ar Tiesas 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā C-248/98 P *KNP BT*/Komisija, *Recueil*, I-9641. lpp., 73. punkts).

124 Tomēr ir jākonstatē, ka šī judikatūra šajā lietā nav piemērojama, jo šajā gadījumā Komisija ir vēlējusies uz meitasuzņēmumu *ITR Rubber* attiecināt tā mātesuzņēmuma *Saiag* atbildību par kāda cita šī pēdējā minētā uzņēmuma meitasuzņēmuma, proti, *ITR*, pārkāpjošo rīcību.

125 Otrkārt, tāpat ir ticis nospriests, ka Komisijai ir izvēle noteikt sodu vai nu meitasuzņēmumam, kas bija piedalījies pārkāpumā, vai mātesuzņēmumam, kas to kontrolēja šajā laikposmā (iepriekš 101. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Erste Group Bank* u.c./Komisija, 81.–84. punkts, un Vispārējās tiesas 2006. gada 14. decembra spriedums apvienotajās lietās no T-259/02 līdz T-264/02 un T-271/02 *Raiffeisen Zentralbank Österreich* u.c./Komisija, Krājums, II-5169. lpp., 331. punkts), vai arī solidāri abiem kopā (Vispārējās tiesas 2005. gada 15. jūnija spriedums apvienotajās lietās T-71/03, T-74/03, T-87/03 un T-91/03 *Tokai Carbon* u.c./Komisija, Krājumā nav publicēts, 52.–82. punkts, un 2011. gada 24. marta spriedums lietā T-384/06 *IBP* un *International Building Products France* /Komisija, Krājums, II-1177. lpp., 13. punkts).

126 No šīs judikatūras tomēr izriet, ka, lai arī meitasuzņēmums, nenoliedzami, var tikt sodīts mātesuzņēmuma vietā, tas ar atpakaļejošu spēku var tikt atzīts par atbildīgu par tā mātesuzņēmuma izdarītu pārkāpumu pirms minētā meitasuzņēmuma izveidošanas tikai tiktāl, ciktāl tas pats ir piedalījies pārkāpumā, un tātad par tā dalības pārkāpumā ilgumu.

127 Būtībā iespēja ar atpakaļejošu spēku noteikt atbildību par pārkāpumu citai juridiskai personai, nevis tai, kura ir izdarījusi attiecīgo pārkāpumu, pastāv tikai saimnieciskās pēctecības kritērija piemērošanas gadījumā, kas šajā lietā tomēr ir izslēgta (skat. šī sprieduma 114.–119. punktu).

128 Tā kā ar aizliegto vienošanos saistīto *ITR* aktīvu nodošana *ITR Rubber* stājās spēkā 2002. gada 1. janvārī un Komisija nav izvirzījusi nekādus pierādījumus par *ITR Rubber* dalību tajā pirms 2002. gada 1. janvāra, ir jāsecina, ka *ITR Rubber* ir personīgi izdarījusi pārkāpumu laikā no 2002. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. janvārim, kas ir datums, kad *Parker-Hannifin* iegādājās visas *ITR Rubber* akcijas.

129 No tā arī izriet, ka, neskarot otrā un trešā pamata pārbaudi, *Parker-Hannifin* nevar atzīt par solidāri atbildīgu par laikposmu pirms 2002. gada 31. janvāra, kas ir datums, kad tā iegādājās visas *ITR Rubber* akcijas (kura kļuva par *Parker ITR*). Apstrīdētais lēmums daļā, kurā pamatoti ir atzīta *Parker-Hannifin* solidārā atbildība no 2002. gada 31. janvāra, šajā ziņā līdz ar to ir apstiprināms, ievērojot iepriekš izdarīto atrunu.

130 Nepastāvot vajadzībai izskatīt pirmā pamata otro un trešo daļu, šī pamata pirmā daļa tādējādi ir apmierināma, ciktāl nevar tikt konstatēta *Parker ITR* atbildība par pārkāpuma laikposmu pirms 2002. gada 1. janvāra.

Par ceturto pamatu, kas attiecas uz to, ka naudas soda uzlikšana Parker ITR *par laikposmu pirms 1999. gada 11. jūnija ir bijusi kļūdaina*

Apstrīdētais lēmums

131 Apstrīdētā lēmuma 148.–187. un 289.–307. apsvērumā Komisija ir atgādinājusi virkni faktu, kurus ņemot vērā, pēc tās domām, saistībā ar aizliegtās vienošanās pastāvēšanu ir jānošķir trīs laikposmi: pirmais "pilnīgais" darbības laikposms no 1986. gada līdz 1997. gada maijam, ierobežotas darbības laikposms, kas, kā apgalvojuši aizliegtās vienošanās dalībnieki, ir ildzis no 1997. gada maija līdz 1999. gada jūnijam vai 2000. gada jūnijam, un visbeidzot jauns "pilnīgas" darbības laikposms, kas, kā norādījuši aizliegtās vienošanās dalībnieki, ir ildzis no 1999. gada jūnija vai 2000. gada jūnija līdz 2007. gada maijam. Komisija būtībā ir uzskatījusi, ka, tā kā ir pierādīts, ka starp atsevišķiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem ir pastāvējusi saziņa, kuras mērķis tostarp ir bijis atjaunot aizliegtās vienošanās darbību, ir jāsecina, ka pārkāpums ir bijis turpināts vai vismaz atkārtots, bet par aizliegtās vienošanās ierobežotās darbības laikposmu naudas sods tomēr nav uzliekams.

Lietas dalībnieku argumenti

132 Ar savu ceturto pamatu prasītājas norāda, ka naudas soda uzlikšana *Parker ITR* par laikposmu pirms 1999. gada 11. jūnija ir pretrunā, pirmkārt, Regulas Nr. 1/2003 25. panta 2. punktam, jo pārkāpumu nevarēja atzīt par turpinātu vai atkārtotu pārkāpumu, un, otrkārt, nediskriminācijas principam. Prasītājas uzskata, ka Komisija nav ievērojusi arī pienākumu norādīt pamatojumu.

133 Komisija apstrīd šo argumentāciju.

Vispārējās tiesas vērtējums

134 Ceturtajam pamatam, kas ir vērsts uz to, lai Vispārējā tiesa konstatētu, ka attiecībā uz pārkāpuma laikposmu pirms 1999. gada 11. jūnija ir iestājies noilgums, no loģiskās strukturētības viedokļa ir pakārtots raksturs attiecībā pret pirmo pamatu, kas nozīmē, ka to būtu jāizvērtē tikai tad, ja pirmais pamats tiktu noraidīts.

135 Tā kā pirmais pamats ir ticis apmierināts, ceturtais pamats tādējādi nav jāizvērtē.

Par piekto pamatu, kas attiecas uz kļūdainu naudas soda apmēra palielināšanu, pamatojoties uz to, ka Parker ITR *esot bijusi vadošā loma pārkāpumā*

Apstrīdētais lēmums

136 No apstrīdētā lēmuma 457.–463. apsvēruma izriet, ka, ņemot vērā *P.* k-ga, kuram ir bijusi vadošā loma pārkāpumā, ko apstiprina vairāki pierādījumu elementi, dalību aizliegtajā vienošanās, Komisija nolēma palielināt naudas soda pamatsummu par 30 %, ievērojot atbildību pastiprinošos apstākļus, un noraidīt *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* argumentus attiecībā uz *P.* k-ga atzīšanu par vainojamu pārkāpumā.

Lietas dalībnieku argumenti

137 Sava piektā pamata pamatojumam prasītājas norāda, ka naudas soda palielināšana, pamatojoties uz to, ka *Parker-ITR* esot bijusi vadošā loma pārkāpumā laikposmā no 1999. gada 11. jūnija līdz 2001. gada 30. septembrim, esot bijusi kļūdaina.

138 Komisija apstrīd šo argumentāciju.

Vispārējās tiesas vērtējums

139 Tā kā pirmais pamats ir ticis apmierināts, *Parker ITR* nevar tikt atzīta vadošā loma saistībā ar aizliegto vienošanos par laikposmu no 1999. gada 11. jūnija līdz 2001. gada 30. septembrim.

140 Līdz ar to piektais pamats ir jāapmierina, ciktāl tas attiecas uz naudas soda, kurš ir ticis uzlikts par rīcību, par kuru prasītājas nav atzīstamas par vainojamām, kļūdainu palielināšanu.

Par sesto pamatu, kas attiecas uz individuālās atbildības principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, saistībā ar Parker-Hannifin *uzliktā naudas soda palielināšanu, ņemot vērā* Parker-ITR *vadošo lomu pārkāpumā*

Lietas dalībnieku argumenti

141 Prasītāju izvirzītais sestais pamats attiecas uz individuālās atbildības principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu saistībā ar *Parker-Hannifin* uzliktā naudas soda palielināšanu, ņemot vērā *Parker-ITR* vadošo lomu pārkāpumā.

142 Prasītājas šajā ziņā norāda, ka Komisija nav atzinusi *Parker-Hannifin* atbildību par pārkāpuma laikposmu pirms 2002. gada 31. janvāra, bet ir ņēmusi vērā *ITR* vadošo lomu laikā no 1999. gada jūnija līdz 2001. gada septembrim, lai vienlaicīgi palielinātu gan *Parker ITR* uzlikto naudas sodu, gan tā naudas soda daļu, par kura samaksu *Parker-Hannifin* ir atzīta par solidāri atbildīgu. Tomēr Komisija ir atzinusi *Parker-Hannifin* par atbildīgu par tādiem faktiskajiem apstākļiem, kuri bija radušies, pirms tā 2002. gada 31. janvārī iegādājās *Parker ITR*, tādējādi pārkāpdama personiskās atbildības principu.

143 Prasītājas būtībā arī apgalvo, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums ir pretrunīgs un nepietiekams.

144 Komisija apstrīd šo argumentāciju.

Vispārējās tiesas vērtējums

145 Tā kā pirmais pamats ir ticis apmierināts, *Parker-Hannifin* solidārā atbildība saistībā ar tās meitasuzņēmuma *Parker ITR* vadošo lomu pārkāpumā nevar tikt atzīta par pārkāpuma laikposmu no 1999. gada 11. jūnija līdz 2001. gada 30. septembrim, par kuru *Parker ITR* nevar tikt atzīta par vainojamu.

146 Līdz ar to sestais pamats ir apmierināms.

Par otro pamatu, kas attiecas uz prasītāju kļūdainu atzīšanu par vainojamām pārkāpumā, kas ir saistīts ar P. k-ga, "Oil & Gas" nodaļas vadītāja, prettiesisko rīcību

Apstrīdētais lēmums

147 No apstrīdētā lēmuma 374.–381. apsvēruma būtībā izriet, ka Komisija ir noraidījusi prasītāju izvirzīto argumentāciju, saskaņā ar kuru bija jāņem vērā, pirmkārt, *P.* k-ga, *ITR Rubber* "*Oil & Gas*" nodaļas vadītāja, personiskā atbildība gan pirms *Parker-Hannifin* veiktās šīs sabiedrības iegādes, gan pēc šīs iegādes, kurš esot rīkojies bez sava darba devēja ziņas, ieviesdams plašu mehānismu, lai piedalītos aizliegtajā vienošanās personiskajās, kā arī to sabiedrību interesēs, ar kurām viņš bija saistīts, un, otrkārt, tas, ka šī rīcība bija īstenota veidā, kas nelabvēlīgi ietekmēja uzņēmuma iekšējo politiku un bija tai pretrunā, radot tam ievērojamus zaudējumus un nesniedzot nekādas priekšrocības.

Lietas dalībnieku argumenti

148 Prasītājas būtībā apstrīd, ka tās būtu atzīstamas par vainojamām par *P.* k-ga, *ITR Rubber* (šobrīd – *Parker ITR*) "*Oil & Gas*" nodaļas vadītāja, rīcību, ņemot vērā to, ka, pirmkārt, viņš tām nebija atklājis patiesību, izstrādādams krāpniecisku plānu, kas ļautu viņam, kā arī vairākām sabiedrībām, kuras viņš kontrolēja vai ar kurām viņš bija saistīts, gūt prettiesiskus labumus no aizliegtās vienošanās, otrkārt, ka viņš visiem iespējamajiem līdzekļiem esot pretojies tam, lai *Parker-Hannifin* iesaistītos jūras cauruļvadu darbības virziena komerciālajā vadībā, ko viņš esot nodrošinājis pilnīgi autonomā veidā, un visbeidzot, treškārt, to, ka *P.* k-ga rīcība, kurš esot rīkojies tikai savās personiskajās interesēs un ar viņu saistīto sabiedrību interesēs, kā arī pretēji *Parker-Hannifin* profesionālās ētikas noteikumiem, visupirms esot nelabvēlīgi ietekmējusi tieši prasītājas. Prasītājas uzskata, ka, tāpat kā tas ir atbilstoši ASV judikatūrai, uzņēmums nebūtu atzīstams par atbildīgu par sava darbinieka rīcību, ja viņa prettiesisko darbību pamatā ir bijusi vēlme sniegt priekšrocības citām personām, nevis viņa darba devējam.

149 Turklāt prasītājas apgalvo, ka tās nav noslēgušas nekādu nolīgumu ar aizliegtās vienošanās dalībniekiem laikposmā, kurā *P.* k-gs bija uzņēmuma darbinieks, un tās apstrīd, ka tās būtu slēpušas aizliegto vienošanos no Komisijas, tiklīdz tām bija radušās aizdomas šajā ziņā, ciktāl ar šādām aizdomām, viņuprāt, nebija pietiekami, lai pamatotu kādu pasākumu veikšanu, tostarp saistībā ar pieteikumu iecietības programmas piemērošanai iesniegšanu.

150 Komisija apstrīd šos apgalvojumus.

Vispārējās tiesas vērtējums

151 Jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uzņēmuma atzīšana par vainojamu EKL 85. panta pārkāpumā neparedz, ka ar šo pārkāpumu saistītā uzņēmuma īpašnieki vai galvenie vadītāji ir veikuši kādu darbību vai ir zinājuši par šo pārkāpumu, bet paredz darbību, ko ir veikusi persona, kurai ir pilnvaras rīkoties uzņēmuma vārdā (attiecībā uz EK līgumu skat. Tiesas 1983. gada 7. jūnija spriedumu

apvienotajās lietās no 100/80 līdz 103/80 *Musique Diffusion française* u.c./Komisija, *Recueil*, 1825. lpp., 97. punkts, un Vispārējās tiesas 2002. gada 20. marta spriedumu lietā T-15/99 *Brugg Rohrsysteme*/Komisija, Krājums, II-1613. lpp., 58. punkts).

152 Jānorāda, ka *P.* k-gs laikā no 1981. līdz 2006. gadam bez pārtraukuma strādāja attiecīgi *Pirelli Treg*, *Saiag* (*ITR*) un *Parker ITR*. Turklāt pēc apgalvotās viņa aiziešanas no amata 2006. gada 9. jūnijā *Parker ITR* noslēdza ar viņu konsultāciju līgumu, lai nodrošinātu jūras cauruļvadu darbības virziena nepārtrauktību.

153 *P.* k-ga saistība ar aizliegto vienošanos, kā arī viņa vadošā loma – ko prasītājas turklāt nav oficiāli apstrīdējušas – ir detalizēti aprakstītas apstrīdētā lēmuma 94., 122. (9. tabula), 144., 145., 151., 154., 155., 156., 158., 163., 172., 177., 185., 189. (10. tabula), 190., 196., 241., 302., 349., 379., 383., 384., 386., 459. un 461. apsvērumā.

154 Turklāt prasītājas tiesas sēdē ir atzinušas, ka *P.* k-gs bija pilnvarots rīkoties uzņēmuma vārdā, kā to apstrīdētā lēmuma 383. apsvērumā ir norādījusi arī Komisija. No šī apsvēruma būtībā izriet, ka prasītājas bija iesniegušas "pilnvarojuma akta kopiju [..], kurā bija norādīts, ka viņam ir pilnvaras slēgt dažāda veida komercdarījumus", kas liecina par to, ka, lai arī ir tiesa, ka *P.* k-gam bija plaša rīcības brīvība saistībā ar viņa darbību, tas tā bija tieši tādēļ, ka prasītājas viņam bija tieši piešķīrušas šādas pilnvaras.

155 Līdz ar to ir konstatējama prasītāju atbildība, nepastāvot vajadzībai noteikt, vai *P.* k-gs ir rīkojies bez viņu ziņas.

156 Tādēļ neefektīva ir arī prasītāju argumentācija, saskaņā ar kuru tās pašas neesot noslēgušas nekādu nolīgumu ar citiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem, jo juridiskas saistības tām radīja *P.* k-ga rīcība.

157 Tas pats attiecas arī uz apgalvojumiem par *Parker* grupas iekšējo ētikas noteikumu pārkāpumu un apgalvojumiem attiecībā uz to, ka *P.* k-gs esot rīkojies ar mērķi apkrāpt *Parker* grupu. Būtībā ir jākonstatē, ka nekas neļauj pamatot šos apgalvojumus, ko turklāt atspēko tas, ka *Parker* grupa nekad nav iesniegusi sūdzību, nedz arī ir veikusi kādus citus pasākumus pret savu bijušo darbinieku.

158 Visbeidzot attiecībā uz *Parker-Hannifin* iespējami nodarītajiem zaudējumiem Komisija pamatoti ir norādījusi, ka, būdams aizliegtās vienošanās dalībnieks, attiecīgais uzņēmums, pretēji tam, ko tas pats ir apgalvojis, ir guvis labumu, kas izrietēja it īpaši no cenu noteikšanas un tirgus sadales starp dažādajiem aizliegtās vienošanās dalībniekiem, ko tas nebūtu varējis gūt to starpā noslēgta nolīguma neesamības gadījumā.

159 Līdz ar to otrais pamats ir noraidāms.

Par trešo pamatu, kas attiecas uz to, ka Parker-Hannifin *kļūdaini tika atzīta par solidāri atbildīgu par pārkāpumu kopā ar* Parker ITR

Apstrīdētais lēmums

160 No apstrīdētā lēmuma 382.–389. apsvēruma būtībā izriet, ka Komisija ir uzskatījusi, ka varēja tikt prezumēta *Parker-Hannifin* izšķirošā ietekme pār *Parker ITR*, jo mātesuzņēmumam pilnībā piederēja tā meitasuzņēmuma kapitāls un pastāvēja arī faktiskas norādes par to, ka *Parker-Hannifin* bija īstenojusi kontroli pār *Parker ITR*, it īpaši, *P.* k-gam izsniegts pilnvarojuma akts, kurš apliecināja, ka viņam bija tiesības slēgt dažāda veida komercdarījumus.

161 Komisija ir noraidījusi arī argumentus, kurus prasītājas bija izvirzījušas, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem.

162 Tādējādi Komisija, pirmkārt, ir noraidījusi argumentu, saskaņā ar kuru būtu bijis pietiekami pierādīt, ka *Parker-Hannifin* nav īstenojusi izšķirošu ietekmi konkrēti uz *Parker ITR* ar jūras cauruļvadiem saistīto darbību, nepastāvot vajadzībai ņemt vērā citās šī meitasuzņēmuma darbības nozarēs pastāvošo situāciju, uzskatīdama, ka no judikatūras izriet, ka tā ir attiecināma uz visu meitasuzņēmuma rīcību kopumā.

163 Otrkārt, Komisija ir uzskatījusi, ka dokumenti, uz kuriem ir atsaukušās prasītājas, lai pierādītu *Parker ITR* autonomiju, nepierāda, ka attiecīgais meitasuzņēmums ir darbojies pilnīgi neatkarīgi no sava mātesuzņēmuma, bet iespējami liecina vien par dažādu viedokļu pastāvēšanu un sadarbības problēmām. Tomēr Komisija apgalvo, ka nav jāiesaistās meitasuzņēmuma darbības ikdienas pārvaldībā, lai varētu īstenot izšķirošu ietekmi uz minētā meitasuzņēmuma komercpolitiku.

164 Treškārt, Komisija ir noraidījusi prasītāju argumentāciju, saskaņā ar kuru aizliegtā vienošanās esot tikusi slēpta no mātesuzņēmuma, it īpaši uzskatīdama, ka no judikatūras izriet, ka tai nav jāpierāda, ka uzņēmuma vadība bija zinājusi par pārkāpumu, ja persona, kura ir veicinājusi šo pārkāpumu, bija pilnvarota rīkoties uzņēmuma vārdā.

165 Visbeidzot Komisija secināja, ka papildus *Parker ITR* atbildībai par sākot no 1986. gada izdarīto pārkāpumu *Parker-Hannifin* un *Parker ITR* bija jāatzīst par solidāri atbildīgām par *Parker ITR* rīcību laikā no 2002. gada 31. janvāra līdz 2007. gada 2. maijam.

Lietas dalībnieku argumenti

166 Pirmkārt, prasītājas būtībā apgalvo, pirmām kārtām, ka *Parker-Hannifin* nav īstenojusi nekādu ietekmi – un *a fortiori* izšķirošu ietekmi – uz *Parker ITR* "*Oil & Gas*" nodaļu laikā, kad *P.* k-gs bija tās vadītājs. šīs argumentācijas pamatojumam prasītājas apgalvo, ka *P.* k-gs ir sistemātiski atteicies ievērot *Parker-Hannifin* norādījumus un komercpolitiku, ka viņam bija izdevies atvairīt tās mēģinājumus iesaistīties jūras cauruļvadu darbības virziena pārvaldībā un ka viņš apzināti nav ņēmis vērā *Parker* grupas ētikas kodeksu. Prasītājas uzskata, ka iepriekš minētā "*Oil & Gas*" nodaļa, kuru vadīja *P.* k-gs, tirgū tādējādi ir darbojusies autonomi. Līdz ar to tās uzskata, ka ir atspēkojušas prezumpciju par izšķirošo ietekmi.

167 Otrām kārtām, pēc prasītāju domam, Komisijas lietas materiālos, izņemot dažas iespējamās norādes, nav ietverti nekādi pierādījumi par *Parker-Hannifin* īstenoto izšķirošo ietekmi pār *Parker ITR* laikposmā no 2002. gada 31. janvāra līdz 2006. gada 9. jūnijam.

168 Otrkārt, prasītājas būtībā uzskata, ka tām ir jāatspēko prezumpcija par izšķirošo ietekmi tikai attiecībā uz tiem produktiem, uz kuriem ir attiekusies aizliegtā vienošanās, proti, *Parker ITR* "*Oil & Gas*" nodaļas produktiem. Līdz ar to tas, ka tām ir jāpierāda, ka *Parker-Hannifin* nav īstenojusi nekādu izšķirošu ietekmi uz visām *Parker ITR* veiktajām darbībām, ir acīmredzami nesamērīgi un pretrunā apsvērumiem, kas ir pamatā attiecīgajai prezumpcijai. Mātesuzņēmums būtībā var nolemt īstenot izšķirošu ietekmi uz atsevišķām tā meitasuzņēmumu darbības nozarēm un atstāt pilnīgu neatkarību attiecībā uz citām nozarēm. Līdz ar to šajā lietā ir jāatzīst, ka lietas materiālos ietvertie pierādījumi apliecina, ka *Parker-Hannifin* un *Parker ITR* nav bijuši vienots uzņēmums EKL 81. panta izpratnē saistībā ar naftai un gāzei paredzēto jūras cauruļvadu darbības virzienu.

169 Treškārt, prasītājas būtībā apstrīd Komisijas apgalvojumus, saskaņā ar kuriem nav jāiesaistās meitasuzņēmuma ikdienas vadībā, lai varētu īstenot izšķirošu ietekmi.

170 Ceturtkārt, prasītājas būtībā uzskata, ka tām nav jāatspēko tas, ka *Parker-Hannifin* esot noteikusi tādus mērķus un stratēģijas, kas ietekmēja grupas rezultātus un koherenci, un esot mēģinājusi koriģēt rīcību, kas varēja novirzīties no šiem mērķiem un stratēģijām, kā to apstrīdētā lēmuma 386. apsvērumā ir apgalvojusi Komisija.

171 Visbeidzot, piektkārt, prasītājas būtībā apstrīd piemērojamību un interpretāciju, ko Komisija ir sniegusi attiecībā uz atsevišķiem pierādījumu elementiem, kurus tā ir norādījusi apstrīdētā lēmuma 383.–386. apsvērumā un ar kuriem ir mēģināts pierādīt, ka *Parker-Hannifin* ir vēlējusies īstenot kontroli pār savu meitasuzņēmumu.

172 Komisija apstrīd šos apgalvojumus.

Vispārējās tiesas vērtējums

173 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka meitasuzņēmuma rīcībā var vainot mātesuzņēmumu, it īpaši tad, ja, lai gan tas ir atsevišķa juridiska persona, šis meitasuzņēmums savu uzvedību tirgū nenosaka autonomi, bet gan būtībā izpilda mātesuzņēmuma dotus rīkojumus, īpaši ievērojot ekonomiskās, organizatoriskās un juridiskās saiknes, kas vieno šīs abas juridiskās vienības (skat. iepriekš 86. punktā minēto spriedumu lietā *Akzo Nobel* u.c./Komisija, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).

174 Tas tā ir tāpēc, ka šādā situācijā mātesuzņēmums un tā meitasuzņēmums ir vienas ekonomiskas vienības sastāvdaļas un tātad veido vienu uzņēmumu judikatūras izpratnē. Tātad tas, ka mātesuzņēmums un tā meitasuzņēmums ir viens uzņēmums EKL 81. panta izpratnē, ļauj Komisijai adresēt mātesuzņēmumam lēmumu, ar kuru tiek uzlikts naudas sods, un neliek prasīt pierādīt pēdējā minētā uzņēmuma personisku līdzdalību šajā pārkāpumā (skat. iepriekš 86. punktā minēto spriedumu lietā *Akzo Nobel* u.c./Komisija, 59. punkts un tajā minētā judikatūra).

175 Īpašajā gadījumā, kad mātesuzņēmumam pilnībā pieder tā meitasuzņēmuma kapitāls, kas ir izdarījis Savienības konkurences tiesību pārkāpumu, pirmkārt, šis mātesuzņēmums var īstenot izšķirošu ietekmi uz šī meitasuzņēmuma rīcību un, otrkārt, pastāv atspēkojama prezumpcija, ka minētais mātesuzņēmums faktiski īsteno izšķirošu ietekmi uz tā meitasuzņēmuma rīcību (skat. iepriekš 86. punktā minēto spriedumu lietā *Akzo Nobel* u.c./Komisija, 60. punkts un tajā minētā judikatūra).

176 Šādos apstākļos pietiek, ka Komisija pierāda, ka viss meitasuzņēmuma kapitāls pieder tā mātesuzņēmumam, lai prezumētu, ka pēdējais minētais uzņēmums īsteno izšķirošu ietekmi uz šī meitasuzņēmuma komercpolitiku. Līdz ar to Komisija var uzskatīt mātesuzņēmumu par solidāri atbildīgu par tā meitasuzņēmumam uzliktā naudas soda samaksu, ja vien šis mātesuzņēmums, kuram ir jāatspēko šī prezumpcija, nesniedz pietiekamus pierādījumus, lai pierādītu, ka tā meitasuzņēmums rīkojas tirgū autonomi (skat. iepriekš 86. punktā minēto spriedumu lietā *Akzo Nobel* u.c./Komisija, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).

177 Turklāt meitasuzņēmuma rīcība tirgū nevar būt vienīgais elements, kas ļauj saukt pie atbildības mātesuzņēmumu, bet tā ir tikai viena no pazīmēm, ka pastāv ekonomiska vienība (iepriekš 86. punktā minētais spriedums lietā *Akzo Nobel* u.c./Komisija, 73. punkts un tajā minētā judikatūra).

178 Visbeidzot, lai noteiktu, vai meitasuzņēmums savu rīcību tirgū nosaka autonomi, ir jāņem vērā arī visi atbilstošie fakti, kas attiecas uz ekonomiskām, organizatoriskām un juridiskām saiknēm, kuras vieno šo meitasuzņēmumu un mātesuzņēmumu, un kas katrā gadījumā var atšķirties un tātad nevar tikt izsmeļoši uzskaitīti (skat. iepriekš 86. punktā minēto spriedumu lietā *Akzo Nobel* u.c./Komisija, 74. punkts).

179 šajā lietā ir vispārzināms, ka *Parker-Hannifin* ar dažādu tā meitasuzņēmumu starpniecību pilnībā piederēja *ITR Rubber* (šobrīd – *Parker ITR*) kapitāls. Līdz ar to ir prezumējams, ka *Parker-Hannifin* kā mātesuzņēmums ir īstenojis izšķirošu ietekmi uz sava meitasuzņēmuma rīcību.

180 Tieši ņemot vērā šos apstākļus, ir jāizvērtē pierādījumi, ko prasītājas ir iesniegušas, lai atspēkotu šo prezumpciju.

181 Veicot šo izvērtējumu, vispirms ir jāatgādina, ka no iepriekš 86. punktā minētā sprieduma lietā *Akzo Nobel* u.c./Komisija izriet, ka autonomija ir jākonstatē attiecībā uz visiem meitasuzņēmumiem, nevis tikai attiecībā uz to komercvienību, kura darbojas tirgū, kas ir aizliegtās vienošanās priekšmets, jo meitasuzņēmuma rīcības autonomijas pierādīšanas mērķis galu galā ir pierādīt, ka mātesuzņēmums un meitasuzņēmums neveido vienu ekonomisko vienību, kas var pamatot, ka mātesuzņēmums nav atbildīgs par tā meitasuzņēmuma izdarīto pārkāpumu (šajā ziņā skat. iepriekš 86. punktā minēto spriedumu lietā *Akzo Nobel* u.c./Komisija, 55., 56. un 59. punkts).

182 Līdz ar to prasītāju izvirzītais apgalvojums šajā aspektā ir jānoraida.

183 Turklāt prasītājas ir norādījušas, ka no attiecīgajiem lietas dalībniekiem netiek prasīts, lai tie iesniegtu tiešus un neatspēkojamus pierādījumus par meitasuzņēmuma rīcības autonomiju tirgū, bet gan vienīgi, lai tie iesniegtu pierādījumus, ar kuriem var pierādīt šādu autonomiju.

184 Tā kā saskaņā ar iepriekš atgādināto Tiesas judikatūru (skat. šī sprieduma 176. punktu) ir izvirzīta prasība, lai tiktu iesniegti "pietiekami pierādījumi, lai pierādītu, ka [..] meitasuzņēmums rīkojas tirgū autonomi", prasītājām netiek prasīts iesniegt tiešus un neatspēkojamus pierādījumus par meitasuzņēmuma rīcības autonomiju tirgū, bet, to neizdarot, tām ir jāsniedz precīzu un saskaņotu pierādījumu kopums, ar ko būtu iespējams pierādīt, ka meitasuzņēmums ir rīkojies autonomi, neraugoties uz to, ka mātesuzņēmumam pilnībā piederēja viss tā meitasuzņēmuma kapitāls.

185 Turklāt, pamatojot savu apgalvojumu par to, ka mātesuzņēmums nav īstenojis nekādu ietekmi – un *a fortiori* izšķirošu ietekmi – uz savu meitasuzņēmumu, prasītājas norāda, ka *P.* k-gs sistemātiski bija atteicies ievērot *Parker-Hannifin* norādījumus un komercpolitiku, ka viņam bija izdevies atvairīt tās mēģinājumus iesaistīties jūras cauruļvadu darbības virziena pārvaldībā, ko apstrīdētajā lēmumā ir atzinusi arī Komisija (apstrīdētā lēmuma 384. apsvērums), un ka viņš turklāt apzināti nav ņēmis vērā *Parker* grupas ētikas kodeksu, kas aizliedz tās darbiniekiem piedalīties koluzīvās darbībās.

186 Līdz ar to prasītājas uzskata, ka tās ir pierādījušas, ka *Parker-Hannifin* nav iesaistījusies *Parker ITR* "*Oil & Gas*" nodaļas ikdienas pārvaldībā.

187 Tomēr ir jānorāda, ka prasītājas vienlaicīgi būtībā ir apgalvojušas, ka *Parker-Hannifin* nav īstenojusi izšķirošu ietekmi uz *Parker ITR*, bet ka tā bija turpinājusi mēģinājumus iesaistīties tās pārvaldībā, un ka, tikai ņemot vērā *P.* k-ga darbības, tas tai nebija izdevies.

188 Tomēr prasītājas nav iesniegušas nekādus pierādījumus, ar kuru palīdzību varētu konstatēt iemeslus, kuru dēļ *Parker-Hannifin* nevarēja leģitīmi īstenot izšķirošu ietekmi pār *Parker ITR* vairāku gadu garumā, kā tās to apgalvo.

189 Ir jāatgādina, ka *Parker-Hannifin* ir globālas grupas "jumta sabiedrība", kas 2002. gada sākumā bija iegādājusies tai nezināmu darbības virzienu, proti, *ITR Rubber* (šobrīd – *Parker ITR*) kaučuka cauruļvadu darbības virzienu.

190 Tomēr prasītājas apgalvo, ka *P.* k-gs nebija ļāvis *Parker* grupai piedalīties *Parker ITR* darbībās un tādēļ minētās grupas "jumta sabiedrība" vairāk nekā četrus gadus līdz pat minētās personas aiziešanai no amata 2006. gadā vispār nebija informēta par to, kas notiek saistībā ar šīm darbībām.

191 Papildus tam, ka šie apgalvojumi ir mazticami, ir jākonstatē, ka juridiski un ekonomiski *Parker-Hannifin* nekas neliedza īstenot tās kontroli pār *Parker ITR*.

192 Turklāt *Parker-Hannifin* nekas neliedza atcelt vai atlaist *P.* k–gu no darba, ciktāl viņš bija tikai viens no tās darbiniekiem, ja prasītājas uzskatīja – kā tās to apgalvo šodien –, ka viņš liedza *Parker-Hannifin* īstenot kontroli pār *Parker ITR*.

193 Turklāt pierādījumiem, kas mātesuzņēmumam ir jāsniedz, ir jābūt pietiekamiem, lai pierādītu, ka meitasuzņēmums ir bijis objektīvi autonoms, ņemot vērā tos vienojošās ekonomiskās, organizatoriskās un juridiskās saites. Meitasuzņēmuma nodomiem šajā ziņā – pat ja tie ir pierādīti – nav nekādas nozīmes. Pretējā gadījumā tiktu atbalstīta mātesuzņēmuma pasivitāte un nevērība tās meitasuzņēmumu, kas ir iesaistīti pārkāpjošā rīcībā, pārvaldībā.

194 Līdz ar to prasītājas nav izvirzījušas nekādus pierādījumus, ar kuriem varētu atspēkot prezumpciju par mātesuzņēmuma izšķirošo ietekmi uz meitasuzņēmumu vai Komisijas izvirzītos papildu pierādījumus.

195 Tādējādi trešais pamats ir jānoraida.

Par septīto pamatu, kas attiecas uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu, piemērojot kļūdainu metodi pārdošanas apjoma aprēķināšanai naudas soda noteikšanas nolūkā

Apstrīdētais lēmums

196 No apstrīdētā lēmuma 422.–428. apsvēruma būtībā izriet, ka Komisija, pirmkārt, nosakot attiecīgo pārdošanas apjomu, ir izmantojusi pēdējos trijos gados pirms pārkāpuma izbeigšanas pastāvošo vidējo pārdošanas apjomu, lai ņemtu vērā ikgadējā pārdošanas apjoma svārstīgumu, un, otrkārt, ir uzskatījusi, ka EEZ tirgus aptvēra visu pārdošanas apjomu, par kuru rēķini bija izrakstīti EEZ reģistrētiem pircējiem, precizējot, ka, tās ieskatā, ņemot vērā konkrētā tirgus īpašos apstākļus, tas bija pats uzticamākais kritērijs, lai noteiktu, kurā nozarē pārkāpums ir ietekmējis konkurenci, nevis galīgās izmantošanas vietu, kas faktiski var atrasties arī ārpus EEZ.

197 Komisija turklāt norāda, ka šo vērtējumu apstiprina tas, ka lielākā daļa sabiedrību savās atbildēs uz Komisijas nosūtītajiem informācijas pieprasījumiem klientu vai apgrozījuma ģeogrāfisko sadalījumu ir noteikušas, pamatojoties uz rēķinu izrakstīšanas vietu, nevis uz produktu piegādes vai galīgās izmantošanas vietu.

198 Komisija visbeidzot ir norādījusi, ka šāds vērtējums nav pretrunā pamatnostādnēm, ciktāl tajās nav norādīti kritēriji, pamatojoties uz kuriem ir konstatējams, ka pārdošana ir notikusi EEZ teritorijā.

Lietas dalībnieku argumenti

199 Prasītājas būtībā apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi tiesiskās paļāvības aizsardzības principu, EEZ teritorijā realizētā kopējā pārdošanas apjoma aprēķināšanai ņemot vērā ne vien EEZ teritorijā piegādāto jūras cauruļvadu pārdošanas apjomu, bet arī to produktu pārdošanas apjomu, par kuriem rēķini bija izrakstīti EEZ reģistrētām sabiedrībām, lai, kā apgalvo prasītājas, mākslīgi palielinātu naudas soda apmēru.

200 Prasītājas apgalvo, ka vienīgi EEZ teritorijā piegādāto produktu pārdošanas apjoms atspoguļo iespējami prettiesiskās rīcības ietekmi uz konkurenci EEZ. Proti, ārpus EEZ piegādāto produktu pārdošanas apjoms nevarot "ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm" vai "starp līgumslēdzējām pusēm" EKL 81. panta un EEZ līguma 53. panta izpratnē; tirdzniecība EEZ būtu ietekmēta tikai tad, ja produkti, uz kuriem attiecas aizliegtā vienošanās, ir piegādāti EEZ teritorijas ietvaros, neatkarīgi no vietas, kur ir reģistrēta juridiskā vienība, kurai ir izrakstīts rēķins par šiem produktiem.

201 Prasītājas šajā ziņā atsaucas arī uz Komisijas konsolidētā paziņojuma par jurisdikciju saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (OV 2008, C 95, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "paziņojums par koncentrāciju") 197. punktu, saskaņā ar kuru "[..] piegāde parasti ir preču pārdošanai raksturīgā darbība [..]", kas apstiprinot to sniegto Pamatnostādņu 18. punkta analīzi.

202 Prasītājas arī uzskata, ka apstrīdētā lēmuma 55. apsvērums – kurā Komisija ir norādījusi, ka "ar aizstāšanu saistītais pārdošanas apjoms [t.i., pārdošana gala lietotājiem] veido lielāku jūras cauruļvadu tirgus daļu pasaulē nekā ar jauno produktu tirdzniecību saistītais pārdošanas apjoms [t.i., pārdošana komplektētājiem]" – ir pretrunā apstrīdētā lēmuma 427. apsvērumam, saskaņā ar kuru "komplektētāji iegādājas ievērojamu daudzumu jūras cauruļvadu".

203 Prasītājas turklāt norāda, ka Komisija, tikai tādēļ vien, ka vairāki no attiecīgajiem uzņēmumiem sava apgrozījuma iekšējo ģeogrāfisko sadalījumu ir norādījuši, pamatojoties uz rēķina izrakstīšanas vietu, nevis uz piegādes vietu, nevar apgalvot, ka rēķina izrakstīšanas kritērijs ir vispārpielietojams kritērijs, kuru izmanto paši uzņēmumi, kaut arī *Parker-Hannifin* bija vērsusi tās uzmanību uz to, ka šajā lietā šī apgrozījuma aprēķins varētu neatspoguļot EEZ teritorijā realizēto apgrozījumu.

204 Komisija apstrīd šos apgalvojumus.

Vispārējas tiesas vērtējums

205 Atbilstoši Pamatnostādņu 13. punktam:

"Lai noteiktu naudas soda pamatsummu, Komisija izmanto pārkāpumā tieši vai netieši iesaistīto uzņēmuma preču vai pakalpojumu pārdošanas apjomu atbilstošajā EEZ teritorijā. Parasti Komisija ņem vērā uzņēmuma pārdošanas rādītājus tā pēdējā pilnā gada laikā, kad uzņēmums bijis iesaistīts pārkāpumā [..]."

206 Saskaņā ar Pamatnostādņu 18. punktu:

"Ja pārkāpums izdarīts ģeogrāfiskā teritorijā, kas pārsniedz Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) robežas (piemēram, pasaules mēroga karteļiem), attiecīgā uzņēmuma pārdošanas apjoms EEZ robežās, iespējams, nepareizi liecina par katra uzņēmuma vainas īpatsvaru pārkāpuma izdarīšanā. Jo īpaši tas var attiekties uz gadījumiem, kad ir noslēgtas pasaules mēroga vienošanās par tirgus sadali.

Šādos apstākļos Komisija, lai atspoguļotu gan attiecīgo pārdošanas apjomu kopējo vērtību EEZ teritorijā, gan katra atsevišķā uzņēmuma vainas īpatsvaru pārkāpuma izdarīšanā, var novērtēt kopējo pārkāpumā iesaistīto preču vai pakalpojumu pārdošanas apjomu attiecīgajā ģeogrāfiskajā teritorijā (plašākā nekā EEZ), noteikt katra pārkāpumā iesaistītā uzņēmuma pārdošanas apjomu šajā tirgū un piemērot šo daļu attiecīgo uzņēmumu pārdošanas kopapjomam EEZ. Rezultātā tiks iegūts pārdošanas apjoms, ko izmantos, nosakot naudas soda pamatsummu."

207 Prasītājas nav apstrīdējušas, ka jūras cauruļvadu tirgus ir pasaules mēroga tirgus.

208 Līdz ar to ir jāizvērtē Pamatnostādņu 18. punkta, kurš ir piemērojams šajā lietā, saturs.

209 Jākonstatē, ka Pamatnostādņu 18. punktā – tāpat kā to 13. punktā – nav minēts nedz EEZ teritorijā "piegādāto produktu pārdošanas apjoms", nedz "pārdošanas apjoms, par kuru ir izrakstīti rēķini" EEZ teritorijā, bet ir minēts tikai "pārdošanas apjoms" EEZ.

210 No tā izriet, ka Pamatnostādnes – tāpat kā tās neprasa ņemt vērā EEZ teritorijā piegādāto produktu pārdošanas apjomu – neliedz Komisijai izmantot pārdošanas apjomu, par kuru ir izrakstīti rēķini EEZ, lai aprēķinātu katra uzņēmuma pārdošanas apjomu EEZ.

211 Lai varētu izmantot pārdošanas apjomu, par kuru ir izrakstīti rēķini EEZ, šim kritērijam ir jāatspoguļo tirgus īstenība, proti, tam ir jābūt vispiemērotākajam kritērijam, lai konstatētu aizliegtās vienošanās radīto ietekmi uz konkurenci EEZ.

212 Tomēr prasītājas nav apstrīdējušas, ka, lai arī lielākās daļas no jūras cauruļvadu sistēmām galamērķis ir ārpus Eiropas izvietoti reģioni, daži no galvenajiem pasaules mēroga komplektētājiem savukārt atrodas dažādās Eiropas Savienības/EEZ valstīs (skat. apstrīdētā lēmuma 59. apsvērumu). Līdz ar to jūras cauruļvadu nozarē pastāvošās aizliegtās vienošanās ietekme uz konkurenci EEZ būtu pareizi novērtēta, ja tiktu ņemts vērā pārdošanas apjoms, par kuru ir izrakstīti rēķini EEZ, un ir jānoraida prasītāju argumentācija, saskaņā ar kuru tikai EEZ teritorijā piegādāto produktu pārdošanas apjoms ļauj novērtēt aizliegtās vienošanās ietekmi EEZ.

213 Savukārt tam, ka savā paziņojumā par koncentrāciju Komisija ir vēlējusies dot priekšroku piegādes vietai, nosakot vērā ņemamo apgrozījumu, nav nekādas nozīmes, ciktāl koncentrācijas ietekmes uz tirgu novērtēšana būtībā nav salīdzināma ar tā naudas soda apmēra noteikšanu, kas ir uzliekams uzņēmumam EKL 81. panta pārkāpuma dēļ, kaut arī paziņojumā par koncentrāciju un Pamatnostādnēs tirgus vērtības noteikšana ir identiska.

214 Turklāt tas, ka Komisija ir noteikusi ierobežojumu kādā konkurences tiesību jomā, neliek tai noteikt tādu pašu ierobežojumu arī citās jomās, nedz arī *ipso facto* nozīmē identisku ierobežojumu attiecīgajā jomā.

215 Tāpat arī tas, ka apstrīdētajā lēmumā ir konstatēts, ka ar aizstāšanu saistītais pārdošanas apjoms gala lietotājiem – kuri lielā mērā tiešām atrodas ārpus EEZ – pasaulē veido lielāku jūras cauruļvadu tirgus daļu nekā jauno produktu pārdošanas apjoms (apstrīdētā lēmuma 55. apsvērums), nav pretrunā Komisijas novērtējumam, atbilstoši kuram vieta, kur atrodas vienība, kurai ir izrakstīti rēķini par attiecīgo pārdošanas apjomu, šajā lietā ir vispiemērotākais kritērijs, lai izvērtētu, vai pārdošana ir notikusi EEZ robežās (apstrīdētā lēmuma 427. apsvērums), kas būtībā nozīmē, ka Komisija ir ņēmusi vērā vienīgi to pārdošanas apjomu, par kuru rēķini ir izrakstīti ārpus EEZ izvietotiem klientiem, neatkarīgi no gala lietotāju atrašanās vietas.

216 Līdz ar to ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Komisija ir izmantojusi datus, ko uzņēmumi tai bija iesnieguši attiecībā uz pārdošanas rādītājiem, proti, datus par pārdošanas apjomu, par kuru bija izrakstīti rēķini, tiem negaidītā veidā un pārkāpjot to tiesisko paļāvību.

217 Jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesības atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu ir ikvienai privātpersonai, kas atrodas situācijā, no kuras izriet, ka Kopienu administrācija, sniedzot precīzas garantijas, tai radījusi pamatotas cerības (Tiesas 2004. gada 15. jūlija spriedums apvienotajās lietās C-37/02 un C-38/02 *Di Lenardo* un *Dilexport*, Krājums, I-6911. lpp., 70. punkts, un Vispārējās tiesas 1998. gada 17. decembra spriedums lietā T-203/96 *Embassy Limousines & Services* /Parlaments, *Recueil*, II-4239. lpp., 74. punkts). Šādas garantijas, lai arī kāda būtu to paziņošanas forma, veido precīza, beznosacījumu un saskaņota informācija, kas ir iegūta no pilnvarotiem un ticamiem avotiem (šajā ziņā skat. Tiesas 2000. gada 25. maija spriedumu lietā C-82/98 P *Kögler*/Tiesa, *Recueil*, I-3855. lpp., 33. punkts). Turpretī neviens nevar izvirzīt šī principa pārkāpumu, ja nav bijis precīzu garantiju, ko sniegusi administrācija (Tiesas 2005. gada 24. novembra spriedums lietā C-506/03 Vācija/Komisija, Krājumā nav publicēts, 58. punkts, un 2006. gada 22. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-182/03 un C-217/03 Beļģija un *Forum 187*/Komisija, Krājums, I-5479. lpp., 147. punkts). Turklāt tiesisko paļāvību var radīt tikai garantijas, kas atbilst piemērojamām tiesību normām (Vispārējās tiesas 2005. gada 30. jūnija spriedums lietā T-347/03 *Branco*/Komisija, Krājums, II-2555. lpp., 102. punkts; 2006. gada 23. februāra spriedums lietā T-282/02 *Cementbouw Handel & Industrie*/Komisija, Krājums, II-319. lpp., 77. punkts, un 2009. gada 19. novembra spriedums lietā T-334/07 *Denka International*/Komisija, Krājums, II-4205. lpp., 132. punkts).

218 Jākonstatē, ka šajā lietā Komisija nav sniegusi prasītājām nekādu pārliecību šīs judikatūras izpratnē par to, ka dati, ko tās, vispirms brīvprātīgi, pēc tam pēc Komisijas pieprasījuma, bija iesniegušas par pārdošanas apjomu, par kuru bija izrakstīti rēķini EEZ, netiks izmantoti, nosakot tām uzliekamo naudas sodu.

219 Līdz ar to prasītājas nevar atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu saistībā ar to, ka, aprēķinot tām uzlikto naudas sodu, ir ņemta vērā informācija, ko tās pašas pēc savas ierosmes bija iesniegušas Komisijai attiecībā uz pārdošanas apjomu, par kuru bija izrakstīti rēķini EEZ.

220 Tādējādi septītais pamats ir jānoraida.

Par astoto pamatu, kas attiecas uz Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta, personiskās atbildības principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, aprēķinot ierobežojumu 10 % apmērā no apgrozījuma

Lietas dalībnieku argumenti

221 Pirmkārt, prasītājas norāda, ka Komisijai esot bijis jāņem vērā *Parker ITR* apgrozījums, nevis *Parker-Hannifin* konsolidētais apgrozījums, lai aprēķinātu *Parker ITR* uzliktā naudas soda augstāko robežu 10 % apmērā, un ka, šādi rīkojoties, Komisija ir pārkāpusi Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu. No judikatūras būtībā izrietot, ka, ja divas juridiskās vienības pārkāpuma izdarīšanas brīdī ir bijušas viena un tā paša uzņēmuma sastāvdaļa, bet ja tās vairs nepiederēja šim uzņēmumam Komisijas lēmuma pieņemšanas brīdī, tad augstākā robeža 10 % apmērā ir aprēķināma, pamatojoties uz to attiecīgo atsevišķo apgrozījumu. Tāds pats vērtējums pēc analoģijas esot piemērojams arī šajā lietā, jo *Saiag* un *ITR*, kuras lielākajā pārkāpuma laikposma daļā bija to aktīvu īpašnieces, kas bija pārkāpuma priekšmets, veidoja no *Parker-Hannifin* neatkarīgu uzņēmumu.

222 Prasītājas apgalvo, ka jebkāda citādāka interpretācija būtu pretrunā tiesiskās noteiktības principam un radītu nesamērīgu iznākumu.

223 Otrkārt, prasītājas uzskata, ka ar apstrīdēto lēmumu tādējādi ir pārkāpts arī personiskās atbildības princips, jo laikā no 1986. gada 1. aprīļa līdz 2002. gada 31. janvārim *Parker ITR* ar jūras cauruļvadiem saistītie aktīvi bija piederējuši dažādiem uzņēmumiem.

224 Treškārt, prasītājas apgalvo, ka Komisija nav atbildējusi uz argumentāciju, ko tās bija izvirzījušas administratīvā procesa laikā attiecībā uz Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta interpretāciju. Tās uzskata, ka apstrīdētajā lēmumā ir vienīgi norādīts, ka koriģētās naudas sodu pamatsummas nepārsniedz augstāko robežu 10 % apmērā, kas neļauj izprast pamatojumu, uz ko ir balstīts Komisijas lēmums attiecībā uz to naudas soda daļu, par kuru *Parker ITR* tika atzīta par vienīgo atbildīgo, aprēķināt augstāko robežu 10 % apmērā, pamatojoties uz *Parker-Hannifin* apgrozījumu.

225 Komisija apstrīd šos apgalvojumus.

Vispārējās tiesas vērtējums

226 Jāatgādina, ka, pirmkārt, pirmais pamats ir jāapmierina un līdz ar to *Parker ITR* inkriminējamais pārkāpuma laikposms ir nosakāms no 2002. gada 1. janvāra līdz 2007. gada 2. maijam un, otrkārt, ir jānoraida trešais pamats, kas nozīmē, ka Vispārējai tiesai ir jākonstatē, ka visā pārkāpuma laikposmā, izņemot laikposmu no 2002. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. janvārim, *Parker ITR* bija *Parker-Hannifin* pilnībā piederošs meitasuzņēmums, pār kuru *Parker-Hannifin* īstenoja izšķirošu ietekmi.

227 Turklāt jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru mērķis, ko ir iecerēts sasniegt ar augstākās robežas 10 % apmērā ieviešanu, var tikt sasniegts tikai tad, ja tā sākotnēji tiek piemērota katram atsevišķajam lēmuma, ar kuru uzlikts naudas sods, adresātam. Tikai tad, ja pēc tam izrādās, ka vairāki lēmuma adresāti veido "uzņēmumu" tādā nozīmē, ka tas ir ekonomiska vienība, kas ir atbildīga par sodāmo pārkāpumu, un joprojām pastāv šā lēmuma pieņemšanas dienā, naudas soda augstākā robeža

var tikt noteikta, pamatojoties uz šā uzņēmuma, proti, visu to veidojošo vienību, kopējo apgrozījumu (iepriekš 125. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Tokai Carbon* u.c./Komisija, 391.–393. punkts).

228 Tā kā pirmais pamats ir ticis apmierināts, astotais pamats, ciktāl tas attiecas uz pārkāpuma laikposmu pirms 2002. gada 1. janvāra, kura laikā *ITR* bija izdarījusi pārkāpumu, ir neefektīvs. Turklāt tas nav pamatots attiecībā uz pārkāpuma laikposmu pēc 2002. gada 1. janvāra, jo visā šajā laikposmā, izņemot vienu mēnesi, *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* veidoja vienu ekonomisko vienību, kas ir atbildīga par sodāmo pārkāpumu. Naudas soda augstākā robeža līdz ar to varēja tikt noteikta, pamatojoties uz šā uzņēmuma, proti, visu to veidojošo vienību, kopējo apgrozījumu.

229 Tā kā pirmais pamats ir ticis apmierināts, nav nepieciešams izskatīt pārējos iebildumus, kas attiecas uz personiskās atbildības un samērīguma principu pārkāpumu un pamatojuma neesamību, ciktāl tie ir saistīti ar ietekmi, kādu ir radījusi laikposma pirms 2002. gada 1. janvāra ņemšana vērā apstrīdētajā lēmumā.

230 Līdz ar to astotais pamats ir jānoraida.

Par devīto pamatu, kas attiecas uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, saistībā ar Komisijas atteikumu piemērot naudas soda samazinājumu, ņemot vērā sadarbību

Apstrīdētais lēmums

231 No apstrīdētā lēmuma 489.–493. apsvēruma būtībā izriet, ka *Parker ITR* iecietības programmas ietvaros bija iesniegusi Komisijai dokumentus, saistībā ar kuriem tā atzina, pirmkārt, ka tiem ir neliela pievienotā vērtība attiecībā uz laikposmu no 1986. līdz 2007. gadam, un, otrkārt, ka tajos nenoliedzami ir ietverti pierādījumi, kas ļauj konstatēt aizliegtās vienošanās pastāvēšanu laikposmā no 1972. gada līdz 80. gadu sākumam. Komisija tomēr uzskatīja, ka attiecībā uz šo laikposmu ir iestājies noilgums. Līdz ar to tā secināja, ka prasītājām nav piešķirams naudas soda samazinājums.

Lietas dalībnieku argumenti

232 Prasītājas norāda, ka tās savā pieteikumā piemērot iecietības programmu ir apkopojušas un sniegušas būtiskus pierādījumus par tādiem faktiskajiem apstākļiem [*konfidenciāli*], par kuriem Komisijai iepriekš nebija zināms un kuriem ir tieša saistība ar pārkāpuma [*konfidenciāli*]. Prasītājas apgalvo, ka Komisija ir uzskatījusi, ka šie pierādījumi, kas ir saistīti ar laikposmu [*konfidenciāli*], nav snieguši nekādu pievienoto vērtību, ņemot vērā [*konfidenciāli*]. Tomēr šāds vērtējums esot pretrunā [*konfidenciāli*]. Turklāt Komisija neesot norādījusi nekādus argumentus, kādēļ tas tā ir [*konfidenciāli*].

233 Prasītājas arī apgalvo, ka, ja Komisija būtu atzinusi, ka prasītāju iesniegtajiem pierādījumiem ir būtiska pievienotā vērtība, *Parker ITR* nevarētu tikt atzīta par atbildīgu par aizliegtās vienošanās [*konfidenciāli*], pamatojoties uz šiem pierādījumiem, un šī daļējā imunitāte tiktu summēta ar samazinājumu, kas, ņemot vērā sadarbību, tiktu piešķirts iecietības programmas ietvaros atbilstoši paziņojuma par sadarbību 26. punkta pēdējai daļai.

234 Visbeidzot prasītājas apstrīd, ka tās ir noklusējušas aizliegto vienošanos, tiklīdz tām par to kļuva zināms.

235 Komisija apstrīd šos apgalvojumus.

Vispārējās tiesas vērtējums

236 Paziņojuma par sadarbību 26. punktā ir noteikts:

"Visos galīgajos lēmumos, ko Komisija pieņem administratīvās procedūras beigās, Komisija nosaka uzņēmumam piemērojamo samazinājuma līmeni attiecībā uz sodanaudu, kas citādi tiktu uzlikta uzņēmumam. Šādā veidā:

— pirmais uzņēmums, kas sniedz pierādījumus ar būtisku pievienoto vērtību, – 30–50 % samazinājums,

— otrais uzņēmums, kas sniedz pierādījumus ar būtisku pievienoto vērtību, – 20–30 % samazinājums,

— turpmākie uzņēmumi, kas sniedz pierādījumus ar būtisku pievienoto vērtību, – samazinājums līdz 20 %.

Lai noteiktu samazinājuma līmeni katrā no minētajām kategorijām, Komisija ņem vērā laiku, kad ir iesniegti pierādījumi, kas atbilst [24. punkta] nosacījumiem, un šo pierādījumu pievienoto vērtību.

Ja pretendents uz sodanaudas [naudas soda] samazinājumu [25. punkta] nozīmē pirmais iesniedz neatspēkojamus pierādījumus, kurus Komisija izmanto, lai konstatētu papildu faktus, kas pastiprina pārkāpuma nopietnību vai pagarina tā ilgumu, Komisija neņem vērā minētos papildu faktus, nosakot sodanaudu uzņēmumam, kas iesniedzis šos pierādījumus."

237 Paziņojuma par sadarbību 36. punktā ir precizēts:

"Komisija nepauž viedokli par to, vai piešķirt vai nepiešķirt nosacītu atbrīvojumu no sodanaudas, vai arī vai apmierināt vai neapmierināt jebkuru pieteikumu, ja tiek konstatēts, ka pieteikums attiecas uz pārkāpumiem, kuriem piemēro piecu gadu noilguma termiņu soda uzlikšanai, kā paredzēts 25. panta 1. punkta b) apakšpunktā Regulā Nr. 1/2003, jo minētie pieteikumi būtu bezmērķīgi."

238 šajā lietā pierādījumi, kurus prasītājas uzskata par tādiem, kuru dēļ tām vajadzēja saņemt naudas soda samazinājumu atbilstoši paziņojumam par sadarbību, attiecas uz laikposmu [*konfidenciāli*].

239 Pat ja šos pierādījumus uzskatītu par būtiskiem, tie attiecas uz laikposmu [*konfidenciāli*].

240 Kā pamatoti norādījusi Komisija, šis pārkāpuma laikposms – pat ja to uzskatītu par pietiekami pierādītu, pateicoties minētajiem pierādījumiem – bija atzīstams par tādu, attiecībā uz kuru ir iestājies noilgums.

241 Komisija apstrīdētā lēmuma 491. apsvērumā turklāt ir norādījusi, ka attiecībā uz laikposmu [*konfidenciāli*] iesniegtie pierādījumi ir pārāk nekonsekventi, lai būtu iespējams konstatēt pārkāpumu.

242 Tā kā Komisija bija atzinusi, ka tās rīcībā nav pietiekamu pierādījumu par koluzīvo darbību, lai būtu iespējams konstatēt pārkāpumu laikposmā [*konfidenciāli*], tai bija jāsecina, ka laikposms, uz kuru attiecas prasītāju iesniegtie pierādījumi, [*konfidenciāli*], un Komisija pamatoti ir atteikusies samazināt prasītājām uzlikto naudas sodu, ņemot vērā minēto pierādījumu pievienotās vērtības neesamību.

243 Tāpat ir jākonstatē, ka apstrīdētajā lēmumā šajā ziņā ir ietverts detalizēts pamatojums, kurš ir iekļauts tā 489.–493. apsvērumā.

244 Līdz ar to devītais pamats ir jānoraida kopumā.

245 ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, apstrīdētā lēmuma 1. pants ir jāatceļ, ciktāl tajā ir konstatēts, ka *Parker ITR* ir piedalījusies pārkāpumā laikposmā pirms 2002. gada 1. janvāra. Tādējādi ir jāatceļ arī apstrīdētā lēmuma 2. pants, ciktāl tas attiecas uz prasītājām.

Par prasījumiem attiecībā uz grozīšanu, Vispārējās tiesas īstenoto neierobežoto kompetenci un naudas soda galīgā apmēra noteikšanu

246 Jāatgādina, ka atbilstoši LESD 261. pantam regulas, ko saskaņā ar LESD pieņem Eiropas Parlaments kopā ar Eiropas Savienības Padomi, var piešķirt Tiesai neierobežotu kompetenci attiecībā uz šajās regulās paredzētajām sankcijām. Šāda kompetence Savienības tiesai ir piešķirta ar Regulas Nr. 1/2003 31. pantu. Tādējādi Savienības tiesai ir tiesības ne tikai pārbaudīt noteiktā soda likumību, bet arī ar savu vērtējumu aizstāt Komisijas vērtējumu un līdz ar to atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto naudas sodu vai kavējuma naudu. No tā izriet, ka Savienības tiesai ir tiesības īstenot savu neierobežoto kompetenci, ja tai ir jāizvērtē jautājums par naudas soda apmēru, un šo kompetenci tā var izmantot, gan lai samazinātu šo apmēru, gan lai to palielinātu (skat. Tiesas 2007. gada 8. februāra spriedumu lietā C-3/06 P *Groupe Danone*/Komisija, Krājums, I-1331. lpp., 60.–62. punkts un tajos minētā judikatūra).

247 Turklāt saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā ne vien pārkāpuma smagumu, bet arī tā ilgumu.

248 Tiesa ir nospriedusi, ka, lai noteiktu naudas sodu apmēru, ir jāņem vērā pārkāpumu ilgums un visi tie elementi, kas ļauj novērtēt pārkāpumu smagumu, piemēram, katra uzņēmuma rīcība, loma saskaņotajās darbībās, ieguvumi no šīm saskaņotajām darbībām, lielums un attiecīgo preču vērtība, kā arī risks, kādu šāda veida pārkāpumi rada Savienībai (skat. Tiesas 2011. gada 8. decembra spriedumu lietā C-386/10 P *Chalkor*/Komisija, Krājums, I-13085, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).

249 Tāpat Tiesa ir norādījusi, ka ir jāņem vērā tādi objektīvi elementi kā pret konkurenci vērsto darbību saturs un ilgums, to skaits un intensitāte, skartā tirgus apjoms un ekonomiskajai sabiedriskajai kārtībai nodarītais kaitējums. Analīzē ir jāņem vērā arī atbildīgo uzņēmumu relatīvais nozīmīgums un tirgus daļa, kā arī iespējamā recidīvā rīcība (iepriekš 248. punktā minētais spriedums lietā *Chalkor*/Komisija, 57. punkts).

250 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka pēc sava rakstura naudas soda noteikšana, ko savas neierobežotās jurisdikcijas ietvaros veic Vispārējā tiesa, nav precīzs aritmētikas uzdevums. Turklāt Vispārējai tiesai nav saistoši Komisijas aprēķini, bet tai ir jāveic pašai savs novērtējums, ņemot vērā visus lietas apstākļus (Vispārējās tiesas 2004. gada 14. septembra spriedums lietā T-156/94 *Aristrain*/Komisija, Krājumā nav publicēts, 43. punkts).

251 šajā lietā, ņemot vērā Vispārējās tiesas vērtējumu saistībā ar, pirmkārt, pirmā pamata pirmo daļu un, otrkārt, piekto un sesto pamatu, kā arī šajā ziņā konstatētās kļūdas (skat. šī sprieduma 130., 140. un 146. punktu), Vispārējā tiesa uzskata, ka tai ir jāīsteno neierobežotā kompetence, kas tai ir paredzēta Regulas Nr. 1/2003 31. pantā, un attiecībā uz prasītājām uzliekamā naudas soda apmēru ir jāaizstāj Komisijas vērtējums ar savējo.

252 Jānorāda, ka aizliegtajai vienošanās šajā lietā ir noteikta smaguma pakāpe, ņemot vērā, ka pārkāpjošo rīcību, kurā prasītājas pilnībā bija piedalījušās, raksturoja līguma slēgšanas tiesību ieguvēja noteikšana, cenu noteikšana, kvotu noteikšana, pārdošanas nosacījumu noteikšana, ģeogrāfiskā tirgus sadalīšana, kā arī apmaiņa ar slepenu informāciju par cenām, pārdošanas apjomiem un iepirkuma procedūrām. Tā turklāt bija pasaules mēroga aizliegta vienošanās.

253 Tomēr pārkāpuma ilgums, ievērojot to, ka pirmais pamats ir ticis apmierināts, attiecībā uz *Parker ITR* ir nosakāms 5 gadu un 6 mēnešu, nevis 19 gadu apjomā, ņemot vērā, ka tā nevar tikt atzīta par atbildīgu par pārkāpumiem, ko laikposmā no 1986. gada līdz 2001. gada decembrim izdarījušas *ITR* un *Saiag*, kā arī to priekšgājēji.

254 No tā izriet, ka prasītājas nav arī atbildīgas par *ITR* vadošo lomu pārkāpumā laikā no 1999. līdz 2001. gadam.

255 ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, un it īpaši iepriekš konstatēto nelikumību kumulatīvo iedarbību, Vispārējā tiesa uzskata, ka tiks veikta taisnīga visu lietas apstākļu novērtēšana, ja *Parker ITR* uzliktā naudas soda galīgā summa tiks noteikta EUR 6 400 000 apmērā. Šāda apmēra naudas sods ļauj efektīvi sodīt prasītāju par prettiesisko rīcību ar pārkāpuma smagumu samērīgā veidā un ir pietiekami preventīvs.

256 Tāpat ir jāņem vērā, ka *Parker-Hannifin* bija iegādājusies visas *ITR Rubber* akcijas 2002. gada 31. janvārī un ka tā naudas soda apmērs, par kura samaksu mātesuzņēmums ir solidāri atbildīgs, ir nosakāms par laikposmu no šā datuma līdz 2007. gada 2. maijam.

257 ņemot vērā visu iepriekš minēto, pirmkārt, ir jāatceļ apstrīdētā lēmuma 1. panta i) punkts, ciktāl tas attiecas uz *Parker ITR* inkriminēto pārkāpumu par laikposmu pirms 2002. gada janvāra, otrkārt, tai uzliktā naudas soda summa ir jānosaka EUR 6 400 000 apmērā, par kuras samaksu *Parker-Hannifin* ir atzīstama par solidāri atbildīgu attiecīgi EUR 6 300 000 apmērā, jo *Parker-Hannifin* solidārā atbildība nevar tikt atzīta par laikposmu no 2002. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. janvārim, un, treškārt, prasība pārējā daļā ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

258 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Atbilstoši šīs pašas tiesību normas 3. punkta pirmajai daļai, ja abiem lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Vispārējā tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala.

259 šajā lietā ir jāatgādina, ka prasītājas ir lūgušas ievērojami samazināt naudas soda apmēru, kas arī ir ticis izdarīts. Līdz ar to Komisija sedz savus, kā arī atlīdzina prasītāju tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta)

nospriež:

1) atcelt Komisijas 2009. gada 28. janvāra Lēmuma C(2009) 428, galīgā redakcija, par izmeklēšanas procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/39406 – Jūras cauruļvadi) 1. panta i) punktu, ciktāl Eiropas Komisija tajā ir konstatējusi, ka *Parker ITR Srl* ir piedalījusies pārkāpumā laikposmā pirms 2002. gada 1. janvāra;

2) atcelt Lēmuma C(2009) 428, galīgā redakcija, 2. panta e) punktu;

3) noteikt *Parker ITR* uzliktā naudas soda summu EUR 6 400 000 apmērā, par kuras samaksu *Parker-Hannifin Corp.* ir solidāri atbildīga attiecīgi EUR 6 300 000 apmērā;

4) pārējā daļā prasību noraidīt;

5) Komisija sedz savus, kā arī atlīdzina *Parker ITR* un *Parker Hannifin* tiesāšanās izdevumus.

Azizi Prek Frimodt Nielsen

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2012. gada 17. maijā.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Tiesvedības rašanās fakti 1

Naftai un gāzei paredzēto jūras cauruļvadu nozare 2

Prasītāju raksturojums 3

Administratīvais process 4

Apstrīdētais lēmums 5

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi 6

Juridiskais pamatojums 7

Par prasījumiem atcelt tiesību aktu 7

Par pirmo pamatu, kas attiecas uz kļūdainu Parker ITR atzīšanu par vainojamu pārkāpumā attiecībā uz laikposmu pirms 2002. gada 1. janvāra 7

Apstrīdētais lēmums 7

Lietas dalībnieku argumenti 8

Vispārējās tiesas vērtējums 11

Par ceturto pamatu, kas attiecas uz to, ka naudas soda uzlikšana Parker ITR par laikposmu pirms 1999. gada 11. jūnija ir bijusi kļūdaina 16

Apstrīdētais lēmums 16

Lietas dalībnieku argumenti 16

Vispārējās tiesas vērtējums 16

Par piekto pamatu, kas attiecas uz kļūdainu naudas soda apmēra palielināšanu, pamatojoties uz to, ka Parker ITR esot bijusi vadošā loma pārkāpumā 17

Apstrīdētais lēmums 17

Lietas dalībnieku argumenti 17

Vispārējās tiesas vērtējums 17

Par sesto pamatu, kas attiecas uz individuālās atbildības principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, saistībā ar Parker-Hannifin uzliktā naudas soda palielināšanu, ņemot vērā Parker-ITR vadošo lomu pārkāpumā 17

Lietas dalībnieku argumenti 17

Vispārējās tiesas vērtējums 18

Par otro pamatu, kas attiecas uz prasītāju kļūdainu atzīšanu par vainojamām pārkāpumā, kas ir saistīts ar P. k-ga, "Oil & Gas" nodaļas vadītāja, prettiesisko rīcību 18

Apstrīdētais lēmums 18

Lietas dalībnieku argumenti 18

Vispārējās tiesas vērtējums 18

Par trešo pamatu, kas attiecas uz to, ka Parker-Hannifin kļūdaini tika atzīta par solidāri atbildīgu par pārkāpumu kopā ar Parker ITR 19

Apstrīdētais lēmums 19

Lietas dalībnieku argumenti 20

Vispārējās tiesas vērtējums 21

Par septīto pamatu, kas attiecas uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu, piemērojot kļūdainu metodi pārdošanas apjoma aprēķināšanai naudas soda noteikšanas nolūkā 23

Apstrīdētais lēmums 23

Lietas dalībnieku argumenti 23

Vispārējas tiesas vērtējums 24

Par astoto pamatu, kas attiecas uz Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta, personiskās atbildības principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, aprēķinot ierobežojumu 10 % apmērā no apgrozījuma 26

Lietas dalībnieku argumenti 26

Vispārējās tiesas vērtējums 26

Par devīto pamatu, kas attiecas uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principa un pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu, saistībā ar Komisijas atteikumu piemērot naudas soda samazinājumu, ņemot vērā sadarbību 27

Apstrīdētais lēmums 27

Lietas dalībnieku argumenti 27

Vispārējās tiesas vērtējums 28

Par prasījumiem attiecībā uz grozīšanu, Vispārējās tiesas īstenoto neierobežoto kompetenci un naudas soda galīgā apmēra noteikšanu 29

Par tiesāšanās izdevumiem 30